

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelak: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 8492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenovca ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.189,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina snaga mesečno Din 25.—
Za inosemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Rumunska vlada

Rumunska vladna kriza, ki je skozi nekaj dni vznemirjala duhove ne samo v Rumuniji, marveč tudi — in morda še bolj — v inozemstvu, se bliža svojemu koncu. Popolnoma končana namreč kljub sestavi nove vlade še ni in brez dvoma bo rešitev pred vsem odvisna od končne odločitve Titulescuja, kajti gotovo je, da gre v prvi vrsti za vprašanje zunanje politike, in sicer ne toliko njegove pomembne in popularne osebnosti, kakor politične smeri, ki jo Titulescu reprezentira v pogledu na mednarodni položaj Rumunije.

Ministrski predsednik Tatarescu je sicer v svoji pomirljivi izjavi izrazil svoje zaupanje, da se sploh govori o »krizi«, ko je bila vendar demisijska kabineta le akt formalnosti, ki naj bi ob sklicanju parlamenta dal kroni močnost, oceniti dosedanje delo vlade in odobriti njen program za bodočnost. Toda rumunsko politično obdobje je to razlago sprejelo z umevno skepsno in kakor razodeva mednarodni tisk, tudi v inozemstvu iščejo za zadnjimi rumunskimi dogodki več, kakor se službeno in javno priznava.

Že zunanja slika učinka demisije in nje sledeče krize jasno kaže, da je šlo za več kakor formalni akt. Večina domačih dnevnikov je izšla s pobeženimi kolonami in tudi inozemski listi niso našli milosti pred cenzuro. V inozemski publicistiki pa je dala rumunska kriza povod za neobičajno živahne komentarje, pri katerih je bila vidna opredeljenost na dva tabora. Ko se je potem razvoj dogodkov nagnil glede Titulescuja v pozitivno smer, je izzvenel odmev javnega mnenja na eni strani v zadoščenje, na drugi, zlasti nemški, pa v slabo prikrito razočaranje.

Vse torej govori za to, da je bilo postavljeno vprašanje, ali naj vztraja Rumunija v sedanjih preizkušeni smeri prijateljskega sodelovanja s Francijo, ali pa naj preokrene svoj kurz bolj v nemške ali vsaj v poljske vode. Znano je, da obstoj v Rumuniji izvestna struja, ki ji očitajo ozke zveze z nemškim narodnim socializmom. Govorilo se je o tem zlasti mnogo, ko je bila aktualna afera »Železne garde«. Ta struja skuša že dolgo izpodkopati zastopnike sedanega kurza in bi bila brez dvoma Titulescuov neuspeh zabeležila kot svoj uspeh.

V tej zvezi je treba govoriti tudi o Poljski. Z njo je zvezana Rumunija po prijateljski in zavezniški pogodbi, ki je bila sklenjena še pred poljskim političnim obromom. Ta pogodba je sicer na svojem pomenu mnogo izgubila, odkar sta Poljska in Rumunija vsaka zase sklenili prijateljski pakt s sovjetsko Rusijo, vendar igra zveza z Rumunijo tudi v spremenjeni poljski politiki pomembno vlogo. Seveda pa je razumljivo, da bi bila v Varšavi zelo povšeči preorientacija rumunske politike, ki bi to državo še bolj približala Poljski ne glede na Francijo.

Taki novi orientaciji pa je najbolj na poti Titulescu, izraziti predstavnik francoske linije. Zato se ni čuditi, če zunanji svet domneva, da so v krizi, izzvani v Titulescuovi odsotnosti, igrane izvestno vlogo tudi intrige od zunaj. V tem potrjuje javnost neobičajni nastop poljskega poslanika, ki se je javno spustil v polemiko proti politiki države, v kateri vrši svojo diplomatsko službo.

Titulescu sam je prvotno vstop v novo Tatarescuovo vlado odklonil. O notranjih vzrokih tega sklepa je težko razpravljati, ker javnost, zlasti zunanja, ne more imeti popolnega vplogleda v razmerje, ki je vladalo v kabinetu samem. Zdi se pa, da je zahteval Titulescu gotove garancije za svoje neovirano politično delo in da jih je po vsej priliki tudi dobil. Vsekakor pa dokazuje Tatarescuova izjava, da je zmagala Titulescuova politična teza, kajti ministrski predsednik je svačeno proglasil, da ostane program nove vlade ohranjen vseh zavezništvenih in prijateljskih stikov, nezlovoljiva solidarnost Male antante in vedno tesnejše sodelovanje s Francijo. To izjavo je narod pričakoval in jo sprejel z zadoščenjem.

Če je tedaj res, da je šlo za poskus izvestnih krogov, spremeniti zunanje politični kurz, potem se sme reči že sedaj, da se je ta poskus do kraja nesplošno, tudi če bi iz katerihkoli razlogov ne prišlo do sporazuma z dosedanjim šefom rumunske zunanje politike.

Rusko-mandžurska pogajanja

Tokio, 5. oktobra. AA. Japonsko-ruska pogajanja o prodaji vzhodne kitajske železnice se niso končala. Ker je ruska uprava ukinjena, bodo potrebna pogajanja o raznih političnih vprašanjih, nastalih po izmenjavi uprave. Mandžurska vlada namerava še nadalje vzdrževati transsibirski promet med Evropo in Daljnim vzhodom čez Sibirijo in predložiti Rusiji o tem posebno pogodbo. Tudi o blagovnem prometu med Daljnim vzhodom in Evropo se boče pogoditi z rusko vlado. Kakor se doznava iz poluradnega vira, namerava mandžurska vlada ustanoviti začasno diplomatsko zastopstvo v Moskvi, ne da bi s tem formalno priznala Sovjetsko unijo.

Francija v radostnem pričakovanju

Zadnje priprave v Marseilleu in Parizu za sprejem jugoslovenskih suverenov — Silno zanimanje vse francoske javnosti za prihod Nj. Veličanstev

Pariz, 5. oktobra. AA. Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj. Vel. kraljica Marija sta krenila iz Beograda v Dalmacijo, kjer se vkrata na vojno ladjo in odkoder odpotujeta v Francijo. V Parizu se že sedaj čuti, da bo francoska prestolnica v kratkem sprejela visoke in drage goste. V zunanjem ministrstvu, v ministrstvu za mornarico in pariskih uredništvih se vrše zadnje priprave za sprejem jugoslovenske kraljevske dvojice. Listi so že objavili program svečanosti in sprejema in poudarjajo, da spada ta obisk sedaj med prva vprašanja evropske politike.

»Temps« je priobčil nocoj članek pod naslovom »Aleksander I., kralj vojak in miroljubni vodja države«, v katerem navaja zasluge Nj. Vel. kralja Aleksandra za osvoboditev in zedinjenje Jugoslovenov. Voditelj usode na Balkanu nosi vojaški krog, kakor je to delal belgijski kralj Albert I., toda kralj Aleksander vlada, govori in dela kot civilni vladar, ki pozna vojno in zato zelo ceni mir. Pisec opisuje nato enostavno življenje Nj. Vel. kraljice Marije, ki ne živi v svečanostih in v sijajnih prireditvah, marveč samo za svoje otroke. Jugoslovenska suverena dajeta svojemu narodu primer vrline in vzornega rodbinskega življenja, ki zasluži vse spoštovanje. Francija bo zaradi tega z zadovoljstvom sprejela svoje visoke kraljevske goste.

Program sprejema

Pariz, 5. oktobra p. V vseh 15 letih po vojni francoska javnost ni bila tako radostno vznemirjena in se ni nikoli tako vneto pripravljala na velike dogodke kakor sedaj, ko ima priti v posete jugoslovenske vladarske dvojice, Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj. Vel. kraljica Marija. Stari Parizani se še spominjajo veličastnih sprejemov, ki jih je Francija prirejala pred vojno vladarjem prijateljskih držav, tako ruskomu carju Nikolaju II., v času svetovne vojne pa jugoslovenskemu regentu Aleksandru, takrat še prestolonasledniku, ko sta uradno posetila francosko prestolnico. Takratni obisk jugoslovenskega prestolonaslednika se je izpremenil v veličastno manifestacijo prijateljstva in spoštovanja najvišjemu zastopniku junaškega naroda in častnega vojaknika.

Kolikor je bilo mogoče dognati, bo program obiska jugoslovenskega kraljevskega

ga para v Parizu naslednji: Nj. Vel. kralj in kraljica bosta z zunanjim ministrom Bogoljubom Jevtičem in ostalim spremstvom prispela v Marseille z jugoslovenskim vojnim brodom »Dubrovnikom« v torek popoldne. Kraljevski dvojici bo prišlo na nasproti vse francosko sredozemsko vojno brodovje, ki bo oddalo v pozdrav 101 strel. V Marseilleu pripravljajo jugoslovenskima suverenoma veličasten sprejem. Kraljevska dvojica bo s svojim spremstvom zapustila vojno ladjo v belgijskem pristanu, kjer bodo francoski mornarji postavljene v spalirju. Vojni brod »Dubrovnik« bo spremljalo francosko vojno brodovje do starega marseilleskega pristanišča.

Takoj po pristanku bodo kralja in kraljico pozdravili zunanji minister Barthou, mornariški minister Pietri in predsednik marseilleske občine. Na prefekturi bo nato častna čajanka, po kateri bosta kralj in kraljica položila venec pred spomenik »Polius d'orient«.

Zvečer bosta jugoslovenska suverena odpotovala s posebnim vlakom dalje v Pariz, kjer jima bo v sredo popoldne prirejen slavnostni sprejem. Francoska vlada je rezervirala jugoslovenski kraljevski dvojici in spremstvu hotel »Cryon«. Prvotno so nameravali dati jugoslovenski kraljevski dvojici na razpolago apartmane na Quai d'Orsay, ki so bili običajno rezervirani za tuje vladarje, to misel pa so morali opustiti, ker bi bilo treba apartmane popolnoma prenoviti, za kar pa je do srede premalo časa.

V sredo popoldne bo jugoslovenska kraljevska dvojica položila zlat venec na grob francoskega Neznane junača. Ob 15. bosta kralj in kraljica službeno posetila predsednika francoske republike Lebruna, ki jima bo obisk vrnil. Oba državna poglavarja bosta zatem uradno in svečano sprejeta na pariski občini. Sprejemu bo prisostvoval ves pariski mestni odbor s predsednikom občine na čelu.

V četrtek se bosta odpeljala kralj in kraljica v Satornu, kjer bosta prisostvovala veliki reviji francoske vojske. V vojaški akademiji St. Cyr, kjer bodo odkrili tudi spominsko ploščo pokojnemu kralju Petru bosta ostala kralj in kraljica na obedu, opoldne pa se bosta vrnila v Pariz. V palači »Cryon« bo kraljevska dvojica sprejela jugoslovensko kolonijo v Parizu.

V petek popoldne bosta posetila kralj in kraljica pokopališče v Thiersu, popoldne bo kralj Aleksander sprejel v avdienci ministrskega predsednika Doumerguea, zunanje ministra Barthouja, vojnega ministra Maršala Petaina in finančnega ministra Germaina-Martina. S svečano večerjo bo zaključen službeni program obiska jugoslovenske kraljevske dvojice v Parizu.

ljubnih odnošajev med narodi in k napredku civilizacije.

Barthou: Francija nikoli ne zapusti Jugoslavije

Zunanji minister g. Louis Barthou je izjavil: Obisk Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki bo v kratkem prišel med nas, pomeni značilen dogodek v zgodovini odnošajev Francije in Jugoslavije, v sedanjem mednarodnem odnošaju pa dobiva še svoj poseben pomen za nas, v nekem pogledu odločilen pomen. Ni ga na svetu državnega suverena, ki bi bolj udeležil v sebi čustva in voljo svojega naroda. Še vedno čuvam najgloblje vtise o sprejemu, ki mi ga je izkazal Nj. Vel. kralj Aleksander v Beogradu. Občudovati sem moral njegovo pravičnost, trdnost njegovega značaja in lojalnost dane besede. Videl sem ga kot simbol velikega naroda, delavnega, častitega in junaškega, ki hoče mir v spoštovanju in dostojanstvu znova pridobiti pravice.

Vsa Francija bo z navdušenjem vzklakala junaškemu kralju Aleksandru, saj pozna silo jugoslovenskega prijateljstva, ki so ga skovale borbe, v katerih se je tvegala sam obstanek naših dveh držav. Francija in Jugoslavija sta od nekdaj prežeti le z željo po trajnem miru in iskrenem sodelovanju. V tem sta nerazdružljivo vezani z vzajemno zvestobo, z mednarodno solidarnostjo in z absolutno neodvisnostjo od drugih narodov. Med Francijo in Jugoslavijo ni ničesar razen bratske vdanosti. Nikoli Francija ni niti mislila na to, da bi žrtvovala kakemu novemu prijateljstvu odnošaje s svojimi zavezniki v Mali antanti.

Francosko-jugoslovensko prijateljstvo se vedno bolj krepi. Premagalo je vse intrige, ki so bile naperjene proti njemu in zato bo tudi vedno triumfalno. Slova naših dveh držav se je pokazala vselej in v vseh vprašanjih. Med Francijo in Jugoslavijo ni nobenega spornega vprašanja, ki bi ga bilo treba osvetliti in urediti. Njuni stalši gleda mednarodnih problemov sta bili in ostata trajno v popolni harmoniji. To dokazuje tudi harmonija njunih stališč na zadnjem zasedanju Društva narodov, kjer je vladalo med njunimi zastopniki popolno soglasje.

Nihče med nami ni pozabil 20 letnega prijateljstva Srbov, ki so po osvoboditvi svojih bratov izpod tujeja jarma postali Jugoslovenci. Nikoli prijateljstvo tudi ni bilo demantirano, marveč je ostalo globoko ukoreninjeno v narodu, čigar

skupni ideali se izživljajo v navdušenju, s katerim obdaja svojega kralja, zvestega zaveznika in prijatelja Francije, in ki bodo pršli sedaj do izraza v osebnosti tega vladarja, ki ga diča blagost in energija, ko nas bo v bližnjih dneh obiskal.

Millerand: Neločljiva zveza dveh narodov

Bivši predsednik republike Aleksander Millerand je izjavil:

Mesto Pariz, zvesti tolmач čustev vse naše države je z radostjo sprejelo vest o posetu kralja Aleksandra. Jugoslavija je našim srcem dvakrat draga: po nesreči, ki jo je doživela, in po junaštvu, s katerim jo je prenesla. Velika vojna je ustvarila med našima dvema narodoma neločljivo zvezo, ki jih le še bolj učvršča naša skupna volja, da ostanemo evropski statuti, ki se naslanjajo na diplomatske instrumente in so bili zaključeni v prijateljski obeh narodov, nedotakljivi in neokrnjeni. Spoštovanje, ki sem ga gozil napram princu regentu kot generalisimu srbske vojske in ki sem ga imel čast izraziti v Strasbourg v pričetku l. 1920., čuvam še danes napram kralju, modremu in sposobnemu šefu prijateljske države.

V današnjih časih dobiva njegov poset posebno resen značaj in izredno velik pomen. Miroljubna francoska politika, ki ni nikake želje po hegemoniji, teži edinele za tem, da zbere in zedini v iskrenem sporazumu narode, s katerimi bi delala ramo ob ramo pri ustvarjanju civilizacije. V prospeh tega dela, ki ga opravlja tudi z resno voljo, se Francija raduje spričo prihoda velikega kralja Jugoslavije.

Boncour: Zavidam Barthouja

Bivši zunanji minister Paul Boncour je izjavil:

Splošna stavka v Španiji

Poizkusi socialistične levice, da bi zanetila novo revolucijo — Vlada gospodar položaja

Madrid, 5. oktobra. g. Delavske organizacije so takoj po sestavi Lerrouxove vlade proglasile splošno stavko, ki se je začela opolnoči. Pred izbruhom stavke je prišlo v Madridu do streljanja med policijo in levičarskimi elementi. V spopadu sta bila ubita en stražnik in en stavkajoč, ranjenih pa je bilo 7 delavcev.

Položaj je dobil revolucionaren značaj in pričakujejo vsak trenutek izbruh hudih nemirov. Dopolodne je policija izvedla obširne preventivne ukrepe, zlasti v delavskem okraju Tetuan, kjer je bilo mnogo ljudi aretiranih ter izvršenih mnogo hišnih preiskav. Do opoldne je bilo že nad 600 oseb v policijskih zaporih. Razen mlekmarn so bile vse ostale trgovine, banke itd. zaprte. Cestne in podzemne železnice so davi ustavile obrat. Tudi avtobusni promet počiva. Šoferji avtobusov jutraj niso zapustili garaž. Polcija je z nekaj avtobusi skušala pod policijskim nadzorom vzpostaviti obrat, vendar pa se jih obdnstvo ni hotelo poslužiti. Izmed jutrnih listov sta davi izšla samo monarhistični list »ABC« in katoliški list »El Debate«. Ker pa ni bilo kolporterjev, so morali vojaki prodajati liste po cestah.

V službo tudi niso pršli občinski nameščenci, dočim v državnih uradih po večini v redu delajo.

Vlada objavlja, da je povsod gospodar položaja in svari prebivalstvo pred nezakonitimi dejanji, ker bi moralo sicer čutiti vso strogost zakona. Polcija in vojaške patrulje preiskujejo na cestah pasante, ali nimajo orožja. V Seville je prišlo do hudih spopadov med policijo in pritanjskimi delavci. Več ljudi je bilo ranjenih. Vlada posveča posebno pozornost severni meji in južni pristaniščem, da prepreči tihotapstvo orožja.

Obžalujem, da ne bom mogel iz kot znanji minister službeno sprejeti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Vprašali ste me, kakšna čustva zbujajo v meni prihod vašega suverena Nj. Vel. kralja Aleksandra. To so čustva, ki zbujajo ob prihodu vrhovnega zastopnika vaše države v njenem velikem prijetelju, ki je deset let v pričetnem prijateljstvu sodeloval z vašimi zastopniki. In to sodelovanje je bilo zelo tesno. To so čustva skromnega delavca, ki se je trudil, da doseže zblizanje Francije z Italijo, kar je bila ena izmed nalog njegovega življenja, in ki je sveloval zblizanje Italije z Jugoslavijo, s državo, na katero veže Francijo nerazdružljiva vez pravice, vez naših sre. Končno so to občutki prijateljske zavisti napram mojemu uglednemu kolegi g. Barthouju, ker bo imel on srečo, da poleg predsednika republike sprejme v posete kralja Aleksandra, kar sem si jaz že od nekdaj želel.

G. Jevtić o pomenu poseta

Pariz, 5. oktobra. AA. Agencija Havas objavlja naslednjo izjavo jugoslovenskega zunanjega ministra B. Jevtića:

»Obisk jugoslovenskih suverenov je slajna manifestacija ljubezni in zvestobe naše države do Francije in neomajnih prijateljskih zvez, ki družijo oba naroda. Jugoslovenski narod spremlja z ljubeznijo potovanje svojih suverenov v Pariz. Ta obisk je neovrgljiv dokaz skupnosti političnih interesov obeh držav in velikega zaupanja, ki vlada med njima. Prepričan sem, da je ta skupnost obojih političnih interesov neločljivo združena z interesi miru in splošnega sporazuma med narodi. Po kraljevskem obisku v Sofiji potrjuje ta novi poset, da se Francija in Jugoslavija poslužujeta metod sporazuma. Trdno sem prepričan, da bodo te metode omogočile v tesnem medsebojnem sodelovanju ureditev vseh problemov, ki jih nalagata konsolidacija miru in obramba naših interesov, problemov, ki so prav tako francoski kakor naši.

Proglasitev neodvisnosti Katalonije

Madrid, 5. oktobra. w. Španijo je od večera zaval revolucionarni val, kakršnega še ni bilo od obstoja republike, številno mrtvih, ki jih je zahtevala splošna stavka, je precej veliko, številu ranjenih pa gre v stotine. Nad Madridom in provincio Asturijo je bilo proglašeno obsešno stanje. Pričakujejo, da bo obsešno stanje razširjeno nad vso Španijo. V Madridu samem je bilo do zdaj razmeroma še mirno, policija je vendarle izvedla nad 1000 preventivnih aretacij. Splošna stavka je v Madridu popolna.

Poročila iz provincie so precej vznemirljiva. Tudi v Cadixu in Cordovi je bila proglašena splošna stavka. V premagokopnih revirjih v Asturiji so davi ustavili delo. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov s policijo. Osem oseb je bilo ubitih, nad 50 pa hudo ranjenih. Po zadnjih poročilih se je položaj v Asturiji še bolj poostil. Stavka zavzema vedno bolj revolucionaren značaj. Uporniki so vzeli na piko zlasti vojašnice civilne garde, ki jih dobesedno oblegajo. V Lancari v provinci Lugo je bilo pri napadu na vojašnice mnogo ubitih in ranjenih. Tudi v Lugonesu v provinci Oviedo je prišlo do krvavih nemirov. 10 oseb je bilo ubitih, mnogo več pa je ranjenih.

Popoldne je prispela v Madrid vest iz Barcelone, da je generalitat, t. j. deželna skupščina Katalonije na kratki seji proglasila neodvisnost Katalonije v okviru federativne španske države. Uradne potrditve te vesti še ni. Splošna stavka je bila davi proglašena. V Barceloni je ustavljen ves promet. Velike množice korakajo po cestah mesta ter vzklikajo svobodni katalonski republik.

Nemčija ponuja jamstvo za neodvisnost Avstrije

Nemška vlada je pripravljena skleniti z Italijo desetletno pogodbo o jamstvu avstrijske neodvisnosti

Pariz, 5. oktobra. d. »Temps« poroča iz Rima, da bo nemški poslanik na Dunaju Papen že v kratkem sporočil avstrijski vladi nemške predloge o jamstvu za politično neodvisnost Avstrije. Zaradi neomajnega stališča treh jamstvenih držav bi bila Nemčija pripravljena jamčiti nekaj let za nedotakljivost in neodvisnost Avstrije in bi glede na avstrijsko vprašanje zavezala enako stališče, kakor glede na vprašanje poljskega koridorja. V Rimu so mnogi, da bi premirje petih let v toliko utrdilo položaj Avstrije, da bi bila odstranjen vsaka nevarnost za njeno neodvisnost. Avstrija bi po tem času postala v srednji Evropi druga ščica ter bi prav tako odklanjala priključitev k Nemčiji, kakor je svoj čas odklonila Belgija združitve s Francijo. Jasn pa je, da bi Italija mogla

pristati na tako rešitev samo tedaj, če bi se Nemčija zavezala, da ne bi po poteku jamstvene dobe započela nobene politike, ki bi bila v nasprotju z avstrijsko neodvisnostjo. Vzrok, da se skuša Nemčija sedaj direktno sporazumeti z Avstrijo, je predvsem v dejstvu, ker noče kapitulirati pred veleilami, ki so se pogajale v Ženevi.

Pogajanja v Rimu

London, 5. oktobra. d. Kakor zatrjujejo v dobro poučenih krogih, je nemška vlada izrazila pripravljenost za zaključitev 10letne nemško-italijanske pogodbe, v kateri bi se zavezala, da bi za čas njenega trajanja spoštovala avstrijsko neodvisnost. V Rimu se že vrše razgovori med nemškim poslanikom Hasselom in italijansko vlado o zaključitvi te pogodbe.

Kriza v Španiji

Zakaj je padla Samperjeva vlada — Jedro španskega notranjega problema — Vloga klerikalne stranke Gila Roblesa — Predsednik republike edina svetla točka

Pariz, 1. oktobra. Samperjeva vlada, ki je bila ves čas na zelo slabih nogah, je padla na prvem sestanku jesenskega zasedanja španskega parlamenta. Bila je koalicijska vlada centristov in zmerne levice, živela je pa le od milosti najmočnejše desničarske stranke, klerikalnih agrarcev, ki so s svojimi 115 poslanci danes najmočnejši politični čimbenik v Španiji. Zed pred mesecem je šef te stranke Gil Robles napovedal, da ne mara več podpirati manjšinskih vlad in da zahteva večnako vlado, ali z drugimi besedami vlado, v kateri bo tudi njegova stranka, ker je brez nje prava večinska vlada nemogoča. Čim je sedaj Samper otvoren politično debato v zbornici, se je pokazalo, da hoče Gil Robles svoje napovedi tudi izvesti. Debata se je takoj spremenila v dvoboj med obema državnikoma, ki je končal s tem, da je Samper podal ostavko svoje vlade, še preden je prišlo do glasovanja, ki pa bi itak prineslo vladi nezaupnico.

Z odstopom Samperjeve vlade stopa Španija v težko notranje politično krizo, ki pa je v svojem bistvu še dedščina izvršene revolucije in se podzvedno vleče v španski politiki že ves čas od odstopa kralja Alfonza. Revolucijo je takrat izvedla manjšina, kakor je to pravilo skoro pri vseh revolucijah. V opoju prvega poleta je ta manjšina sicer dobila večino v ustavodajni skupščini, toda že pri prvih rednih volitvah ni mogla več obdržati svojega položaja in pri lanskih volitvah so zmagale stranke in skupine, nasprotno onim, ki so izvedle revolucijo. Od tedaj živi Španija v stalni politični nervozni, ker ne more postaviti vlade onih elementov, ki so ustanovili republiko, dočim poražena levica grozi z novo revolucijo, čim se pokažejo le najmanjši izglezi, da bi vlado sestavila desnica ali vsaj priborila na njo odločilen vpliv.

Med nasprotniki levice najdemo predvsem monarhiste, toda ti so danes, čeprav so še vedno precej močni, praktično izločeni iz španske politike in v današnjem notranjem sporu ne igrajo več važne vloge. Najjačša v desničarskem taboru je stranka Gila Roblesa, tako zvana CEDA (Confederación Española Derechas Autónomas), ki se je pri zadnjih volitvah izjavila za republiko, drugače pa zastopa politična načela, ki so vladala pred revolucijo. CEDA je danes najmočnejša stranka Španije in po ustavi ne more biti nobene zanke, da ji ne bi predsednik republike poveril poskusa sestaviti vlado, oziroma da bi jo pridobil za sodelovanje z zmerno levico, tudi če bi se proti temu z vso silo uprle stranke levice, pri katerih so poslednje najdbe pušk in eksplozivov pokazale, da ne računajo priti na oblast izključno s parlamentarnimi sredstvi. Kako sovrastvo obstoja med obema taboroma, kaže del-

stvo, da je celo zmerni Martinez Barrios, ki je bil desna roka Lerrouxa v prejšnji vladi, izjavil: »Zmaga Gila Roblesa je zmaga desnice, ki nam prinosa vojaško diktaturo. Proti temu poskusu se bomo zato uprli z državljansko vojno.«

V antagonizmu med levico in desnico leži torej glavni problem današnje španske krize, ki jo poleg tega komplicira še cela vrsta drugih čimbenikov. Tako zahteva Roblesova stranka, brez katere stalna vlada ni mogoča, tudi reformo ustave, kar se zdi levici tem bolj sumljivo, ker je sedanja ustava komaj še v otroških letih in se ni še prav nič pokazalo, ali je dobra ali slaba. Tudi je Roblesova stranka borbeno katoliška stranka, ki se ves čas ostro bori proti republikanski laični zakonodaji, proti ločitvi cerkve od države in zlasti proti ukinitju samostanskih šol. Poleg tega obstojajo med njo in levico bistvena nasprotja v pogledu avtonomizma ali celo federalizma. Dočim so levicari do raznih središnih tendenc zelo popustljivi, kar se vedno na novo kaže zlasti pri ekstrukturnih katalonskega režima, Gil Robles in njegova stranka odločno odklanjata vsak nadaljnji razvoj v avtonomistično smer. To je bil tudi zunanji povod, da je prišlo do preloma med njima in Samperjevo vlado.

Odločitev leži spet v rokah prejšnjega predsednika Alcala Zamora, ki je doslej še vedno zmel potegniti Španjo iz težkega položaja. Zamora stoji danes pred dvema alternativama. Poveri lahko radikalni stranki mandat za sestavo koalicijske vlade z Roblesom, ki bi na to verjetno pristal, kar bi pa malo privedlo do oboroženega upora levičarske opozicije. Druga možnost je, da razpusti parlament in zahteva novo odločitev naroda. Vprašanje pa je, če bi s tem bilo kaj pridobljeno, ker nove volitve po splošnem mnenju ne bi bistveno spremenile položaja.

Pred nekaj dnevi je predsednik Zamora na velikem zborovanju v Valadolidu pozival stranke, naj nastopajo z manjšimi strastmi ter z večjo obzornostjo in strpljivostjo. Prosil jih je, naj rešujejo svoja politična nasprotja rajši z volilno kakor pa z revolverjsko kroglo. Toda ali bodo njegovi pozivi kaj zalegli pri ljudstvu, ki mu manjka vsaka demokratska tradicija in kjer se še vedno ozmajajo nasilja kot najboljši sredstvo za doseg oblasti, je veliko vprašanje.

Kakor smo že včeraj poročali, je bila med tem nova španska vlada že sestavljena. Zamora se je odločil za prvo obeh alternativ, ki jih omenja naš dopisnik, za koalicijsko zmerno levice s stranko Gila Roblesa. Pri marksiističnih levicarih bo ta rešitev krize gotovo izzvala vihar ogorčenja in najbrž zopet nove izgube. Vsekako Španija še ne more tako kmalu računati z notranjo konsolidacijo.

Zbor JNS v Kobiljaci

Kobiljaci, 5. oktobra. V dvorani Podrinje je bila danes dopoldne četrti pokrajinska konferenca JNS za drinsko banovino. Po delegatih stranknih organizacij so bili zastopani srez azbukovski, rožanski, jadranski, mačvanski, vlastenški, srečnški in pečarski.

Konferenci je predsedoval predsednik narodni poslanec M. Jevtić. Takoj izpustil svojega govora je izrazil neomajno vdanost in zvestobo prebivalstva vsega okraja Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Dvorana je sprejela te besede z navdušenim vzklanjem in burnim pritrditvjem. Nato je predsednik predlagal pozdravno brzojavko predsedniku stranke in predsedniku vlade Nikoli Uzunoviću, kar so zborovalci prav tako sprejeli z viharom odobravanjem.

O programu stranke in njenem delu je govoril generalni tajnik JNS dr. Albert Kramer. Njegov govor so zborovalci večkrat prekinili z navdušenim odobravanjem. Za njim sta govorila v imenu glavnega odbora stranke narodni poslanec Jevtić in senator Vučić, nakar so sreski delegati poročali o položaju stranke in o gospodarskih in drugih potrebah svojih krajev. Po diskusiji so soglasno sprejeli te resolucije:

»Pripravi smo, da bo vodstvo naše stranke znalo zbrati vse patriotske in konstruktivne elemente iz vseh slojev in krajev naše domovine, ki bodo delali za enotnost države in naroda. V vodstvo stranke imamo popolno zaupanje, da bo upoštevala položaj prebivalstva in potrebe teh srezov, zlasti pa potrebo po javnih delih, ki so najnujnejša zahteva.«

Predsednik konferenca je zaključil zborovanje med ponovnim navdušenim vzklanjem Nj. Vel. kralju, Jugoslaviji, vodstvu stranke, narodnemu in državnemu edinstvu.

Tretja jubilejna slavnost Južne Srbije

Skoplje, 5. oktobra. Jutri bo po caremskem Skoplju tretjič v tem jubilejnim letu Južne Srbije odjeknila vojna trobenta. Zbrahi se bodo dijaki-bojovníci, ki so pred 20 leti branili čast in svobodo domovine. Veterani Južne Srbije so letos spomlad v gostih vrstah v triumu korakali po ulicah naše južne metropole ter pokazali, da so tudi po 20 letih še vedno v enaki meri sposobni za obrambo svoje domovine pred vsako tujo pohlepno. Velika slavnost, posvečena žrtvam za osvoboditev Južne Srbije ter združena s posvetitvijo Hrama slave, pa je bila druga manifestacija rodoljubja vsega prebivalstva srbskega juga. Slavnosti, posvečene spominu na žrtve in junake, katerim je prisostvoval sam vladar, bodo ostale v večnem spominu vsega naroda. Slavnosti, ki se bodo pričele jutri, pa so namenjene spominu šolske mladine, ki je pred 20 leti, zbrana v Skoplju, stopila v vrste ostalih borcev ter se podala na pot, ki je imela samo dva cilja: zmaga ali smrt.

Od 1600 jih je ostalo komaj ena tretjina. Dijaki vseh srbskih šol so se po kratkem vežbanju pridružili na fronti zastopnikom vseh drugih stanov in v žaru svoje mladosti in navdušenosti so bili vzor vsem odredom, v katerih so se udeleževali. Dijake četa, sestavljene v Skoplju, so se hriče z največjim požrtvovanjem in svedoči o tem tudi najzgovornejša veliko število žrtev iz vrst dijaške mladine.

Mestna občina je včeraj izdala proglaš, v katerem pravi med drugim: Dijaki-borci so se borili za Srbijo, za zemljo svobode in oni, ki se bodo zdaj zbrahi okrog grobov svojih tovarišev pred 20 leti, bodo manifestirali željo, da bi tudi Jugoslavijo gradili s svojo krvjo ter navrhili iz nje ideal države, vredne vsakega požrtvovanja. Borci, ki so nastopili svojo dolžnost pred 20 leti, pripadajo generaciji, ki se je pošteno odločila svoji srbski domovini, so pa tudi člani generacije, ki ji je prirojeno, da po svetvi svoje vojevojuju jugoslovenski domovini z isto požrtvovalnostjo, s katero so šli mladenci v boj pred 20 leti.

Na kraju Ulice kraljice Marije pred parkom pri Idrijci, kjer so pred 20 leti dijaki opravljali svoje prve vojaške vežbe, bo v nedeljo položen temeljni kamen za lep spomenik padlim dijakom v borbah 1. 1914. in 1915. Poseben spomenik pa bo postavljen tudi v Beogradu pred univerzo.

Spomin dijakov-borcev pa bo poveljevala tudi spominska plošča, vzidana v zidu stare vojašnice na Dušanovem gradu, kjer so dijaki položili vojaško prisego. Plošča bo imela naslednji napis: Tu so v dobi svetovne vojne 1914. in 1915. položili vojaško prisego kralju in očetinji mlade generacije srbske šolske mladine. Svoboda in ponos domovine sta bila njihov najlepši sen in kot vojaki velike in slavo ovrnčene srbske armade so za vedno žrtvovali svojo mladost na braniku domačih gor in ravnin ter zmagovito nosili iz boja v boj zastavo nacije s svojimi vojnimi tovariši v osvobodilnih vojnah do zedinjenja 1. 1918. Iz ogromnih žrtev srbskega naroda in vrela krvi njegove omladine se je rodilo toplo in zdravo solnce Jugoslavije.

Premestitev

Beograd, 5. oktobra. P. Višji katastrski inspektor g. Stefan Pavličić je bil na lastno prošnjo premeščen iz Ljubljane v Zagreb.

Slovenska industrija in njeno delavstvo

Od ugodnega gospodarskega strokovnjaka, ki zlasti dobro pozna industrijske razmere v Sloveniji in v ostali državi, smo prejeli naslednji članek:

Nedavno je priobčil g. Bogdan Krekić, šef Centralnega sekretariata delavskih zbornic v Beogradu, študijo »Radniška nadnica«, kot prispevek k pripravi Zakona o minimalnih mezdah. Knjiga je pisana s hvale vredno etičnostjo in z iskreno voljo, braniti naše narodno gospodarstvo pred velikimi opasnostmi, ki mu pretijo v sedanjosti težki krizi. G. Krekić se prištevja k socialistom, pa je v prvi vrsti iskren Jugoslovčan, ki mu je na srcu dobrobit naroda in narodne države. V tem večji meri zasliži njegova pomembna študija pozornost vse naše javnosti. Pristopne organizacije službodajalcev in delavcev so prejele pozive, da se izjavijo k navedbam in predlogom knjige. Očitno je naredila njegova študija na uradnih mestih globok dojem in je povzela aktualnost problema zakonske določitve minimalnih delavskih mezd.

Nedvomno so delodajalci in delavci v prvi vrsti poklicani, da sodelujejo pri reševanju problema delavskih mezd in ostalih delovnih pogojev v naši industriji. Pri končni ureditvi pa morajo vsekakor sodelovati še drugi javni čimbeniki, ker je vsa država v veliki meri interesirana na prosojevanju naše industrije in na višini življenjskega standarda našega delavstva.

Med vsemi deli države ima na teh vprašanjih največji interes dravsko banovina, v katere gospodarstvo zavzema industrija posebno važno mesto. Nikaki ukrepi, ki bi mogli odločilno vplivati na usodo slovenske industrije, se ne smejo storiti proti naši volji, niti brez pristanka naših poklicanih čimbenikov. Ako abstrahiramo od industrije trdega lesa v Hrvaški in Slavoniji ter od malega števila privilegiranih obratov inozemskih družstev na jugu kraljevine, preostane le manjšo število podjetij izven Slovenije, katerim se more priznati industrijski značaj. Ravno zato mora imeti naše mnenje merodajno važnost.

V istini gre v teh tridih časih za gospodarsko usodo naše benovine. Kreditno zadružništvo, na katero smo smeli biti ponosni in ki je bilo krepka opora slovenskemu kmetu, leži na tleh. Naši denarni zavodi, nekdanji tako močni, čakajo zaman pomoči. Naš denar oteka v centralne javne denarne zavode. Vse javne davštine se pri nas predprijeto in izterjajo s posebno rigoroznostjo. Dežela, ki je po naravi revna in ki uspeva samo po izredni pridnosti in varnosti prebivalstva, je na tem, da izkvari. Ako propade pod težo nasprotnosti se naša industrija, ne bo več izhoda iz brezupne mislerije. Zato naslavljamo na vso našo javnost apel, da se združi v obrambo našega gospodarskega življenja.

Položaj delavstva se je v dolgotrajni gospodarski krizi znatno poslabšal. V mnogih primerih so se delavske meзде znižale do takega stopnja, da delavci, ki so bili do nedavnega dostojanstveni, spričo velike potrebe delavskih moči ob najnižjem plačilu so tudi delavske organizacije brez moči. Mnogoje so primeri, da delodajalci izkoriščajo brezmožnost delavstva na način, ki vpije ob strogi in strogih ukrepih. Rešenica pa je, da takih ekstremnih slučajev, razen morda par redkih izjem v slovenski industriji ni bilo, in da je ravno naša industrija pripravljena sodelovati pri zatiranju teh nemogočih in nedopustnih pojavov.

Dejstvo je, da g. Krekić vse premalo pozna razmere v naši banovini. Oborožen s preizkušnim orodjem socialistične dialektike je šel v boj proti krutim zlorabam, ki se zagrešajo nad delavstvom, ni se pa potrudil, da bi globlje prodir v bistvo tega narodnega problema. On zahteva intervencijo državne avtoritete, pri tem pa je prezrl, da se mu nudi zavestnost industrije v Sloveniji, ki hoče v lastnem interesu braniti tudi življenjske potrebe industrijskega delavstva.

Nekateri primeri zlorabe delavstva, ki jih navaja g. Krekić, so tako žalostni, da zasližijo splošno pozornost in ožigovanje. Med drugim navaja podatke o treh beograjskih tvornicah, v katerih znaša število udeležencev z dnevnim mezdno pod 8 Din po 56 %, nadalje navaja kričeji primer, da so v reki Drini delavci za 8 Din dnevne meзде po cel dan gazili do pasu v ledeno mrzli vodi, lovili hlode in jih vezali v splave.

Krekić govori tudi o praksah, ki se je ustalila v nekaterih vzhodnih banovinah in ki gre za tem, da se delavcem ne izplačajo niti ne že zaslužene meзде. Po uradnem poročilu beograjske Delavske zbornice za prvih šest mesecev 1934 navaja pieec: »Radnički »Jarandok... dolguje svojim delavcem 3.220.572 Din ne mezdah. Radnik »Jerma« pri Pirovi dolguje delavcem 165.000 Din, radnik »Ivanovac« pri Zaječaru... 362.000, radnik »Barec« 247.000, radnik »Nemanja« pri Čupriji 57.520 Din itd. Ta pojav je toliko bolj žalosten, ker so ravno srbijski radniki več minulih let stalno napredovali, dočim so radniki na severu naše države bili in so še stalno v hudi krizi.«

Tako Krekić. Greši se tudi drugod, in niti pri nas ni vse v redu. Toda taki pojavi, kakor so gori prikazani, so pri nas nepojmljivi in nemogoči že zato, ker bi ljudstva nejevolja z enim mahom poskrbela za korenito remediuro. Če se tudi v naši banovini najdejo posredni primeri prenikljivih mezdnih tarif, gre vsekakor za manjšo obrate, ki še nimajo industrijskega značaja in ki se največkrat bližajo podjetjem, osnovanim na takozvani hišni industriji. V naših industrijskih podjetjih, v polnem pomenu te besede, so tudi danes delavske meзде določene v višini, ki morda ne ustreza vsem upravičenim željam delavstva, ki pa lahko stopi za vzgled delodajalcev v drugih delih države. Naša podjetja vzdržujejo višje meзде, ker se zavedajo svojih socialnih dolžnosti, in jih vzdržujejo ne naziv socialnem dumpingu, ki ga izvajajo sorodna podjetja v drugih banovinah s pomočjo sramotno nizkih mezd.

nekaj nad 60 Din. Morda se bo tudi g. Krekić zdelo, da so te številke napram podatkom njegove knjige naravnost razveseljive. Žalostno bi bilo, če bi pod pritiskom nelegalne konkurence naša podjetja omagala.

Ze meseca avgusta 1933 je ugoden industrialec tekstilne stroke v Mariboru poročal svoji organizaciji: »Naše mnenje je, da je brezpogojno treba določiti v naši stroki enotne meзде, kakor je to izvedeno v drugih državah. Ker neke tekstilne industrije plačujejo delavcem prenike meзде, je odpomoč nujno potrebna. Do določitve enotnih mezd naj bi se določila najnižja meзда na 4 Din od ure, kajti izpod takega zaslužka je nemogoče življenje, vredno človeka. S tekstilnimi podjetji, ki plačujejo prenike mezd / ne bo mogoče dolgo konkurirati. Dočim znašajo meзде pri tekstilni industriji, ki svoje delavce primerno plačuje, 20 odst. vrednosti izdelanega blaga, je mogoče podjetjem, ki izkoriščajo današnje brezposelnost, znižati bo režijsko postavko na polovico. Slednje se razume po sebi, da napravljajo tako nizke meзде iz najboljših delavcev komuniste.«

Po našem mnenju je največja težava v tem, da se bodo ureditvi mezdnega vprašanja protivili vplivni pridobitniki v južnih predelih naše države, dočim je jasno, da mora se sekira zastaviti tam, kjer so drevesa gnila. En razlog moramo še ovrsti, ki se večkrat čuje, da je namreč za delavca boljše zaslužiti nizko meздо nego, da se podjetje zatvori. Ta razlog ne drži. Ako podjetje ne more delavcem plačati poštnih mezd, naj gre v druge roke, ki bodo boljše gospodarile.

Spričo sramotnega postopanja podjetij z delavstvom, kakor je prikazano v študiji g. Bogdana Krekića, je lahko razumeti iskreno sovrastvo proti industriji, ki se tako intenzivno ozmajja v beograjski prestolnici. Po pravici se srbski narod zgraža. Njegovemu ogorčenju daje rade volje duška veliki beograjski dnevniki, ki je začel nečuvno kampanjo, toda proti — industriji v Sloveniji! Na ta način se naj najdejo žrtve, ki se ogorčenemu narodu položijo pred noge. Metoda te kampanje je prozorna. V interesu ozkega kroga spekulativnega trgovstva naj se uprosti prečanska in zlasti slovenska industrija. Kakor je čudno, moramo priti do spoznanja, da se taka tendenca podpira ponekod celo na mestih, kjer bi se ne smela. Neumljivo je tudi, kako morejo pisati člankov proti slovenski in hrvaški industriji operirati s podatki, očitno ukradenimi iz uradnih aktov, ki so podvrženi uradni tajnosti.

Navzlic opreml s temi podatki, pa so taki napadi plehki in ne morejo prepričati človeka, ki le malo pozna dejanske prilike. Carinska zaščita je po pretežni večini prikrojena po željah in potrebah industrijskih panog, vdomačenih na jugu države. Ravno ista podjetja se vseskozi favorizirajo po centralnih denarnih ustanovah na način, ki včasih postavlja v čudno luč postopanje vevlačne skupne novčante in institucije. Nikjer ni davčna praksa tako stroga kakor pri nas. Zakaj se potem po beograjskih listih naši industriji očita carinske zaščite, zakaj se samo pri njej iščejo prekomerni dobički in davčne utaje? Davčna oblast ima pač sama dovolj avtoritete, da ji ni treba podpre potom kampanje po novinah, kakršna gotovo ni koristna niti za ugled javne administracije, še manj pa za kredit naših velikih gospodarskih podjetij.

Ali naj se nam, potem ko je izloženo naše kreditno zadružništvo, ko so naši denarni zavodi nehali posloovati, ko je naš izvoz lesa skoro onemogočen, porušijo še tovarniški dimniki in mogočne industrijske delavnice? Mar bo narodni državi v korist, če bi v naših krajih zavladala lakota in obup? Naši delegaciji v senatu in skupščini polgamo na sree, da skrbno pazi na stremljenja, ki očitno ogrožajo naše življenjske interese. Ne moremo dopustiti, da bi se nam vzele zadnje možnosti gospodarskega udejstvovanja. Tistim ljudem, ki zlo namerno napadajo našo industrijo, moramo odločno zaklicati: Roke proč!

Iz prometne službe

Beograd, 5. oktobra. AA. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani sta imenovana: za višjega kontrolorja v 6. skupini na postaji Maribor gl. kol. Alojz Mirvar, višji kontrolor prometno-komercialnega oddelka na subotičkem ravnatelstvu, in za višjega kontrolorja v 6. skupini na postaji Ljubljana gl. kol. Vincenc Čajko, višji kontrolor prometno-komercialnega oddelka subotičkega ravnatelstva.

Umor na sejmu

Karlovac, 5. oktobra. n. Ob 1. popoldne je v času sejma sredi mesta 20-letni ciganski trgovec s konji Stevo Kovačević zaklal pred očmi mnogostevnih gledalcev svojo ženo, ker mu je bila nezvesta.

Nov ruski letalski rekord

Moskva, 5. oktobra. AA. Ruski letalec Suhomlinov je dosegel nov svetovni rekord v poletu z brezmotornim letalom z dvema sedežema. Ostal je s spremljevalcem 12 ur in 12 minut v zraku.

Vremenska napoved

Vremenski pregled z dne 5. oktobra: Evropa: Globok ciklon s središčem nad Severnim morjem je obhvaloval vose Srednjo in Južno Evropo in povzročil trajno oblačno in deževno vreme v teh pokrajinah. Nad južnovzhodno Evropo vtraja še tenka plast visokega pritiska. Nad južnozpadno Evropo antiklon. Jugoslavija: Po vsej kraljevini prevladuje oblačno vreme. Nekaj vedrine je samo nad vzhodnim in južnim delom države. V okolici Senja, Ljubljane in Plevlje dežuje. Minimalna temperatura Plevlje 7, maksimalna Beograd 28.

Novosadska napoved za 6. oktober. Pooblačilo se bo po vsej državi. Deževalo bo na severnem in zapadnem delu države.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, od časa do časa slabo deževje, zmerno toplo.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Najprej še deževno vreme, nato izboljšanje.

Doumergue poziva v borbo proti marksistični fronti

Predsednik francoske vlade napoveduje najostrejšo borbo proti skupni fronti socialistov in komunistov

Pariz, 5. oktobra. d. Ministrski predsednik Doumergue je snoči po radiju napovedal najostrejšo borbo proti socialistično-komunistični fronti. Če stoji Nacionalna unija, v kateri so radikalni in novosocialisti, brezpogojno v tej ofenzivi na njegovi strani, se more reči, da so se odločile več kot tri četrtine sedanega francoskega parlamenta za odločno pobijanje nevarnosti socialistično-komunistične diktature. Doumergue je izjavil snoči, da bi zmaga socialistično-komunistične fronte prinesla državljansko vojno in iz zmešnjave, ki bi jo imela za posledico, bi se bržkone rodila zunanja vojna. Te besede se ne morejo drugače tolmačiti, kakor da zahteva ogroženje notranje in zunanje varnosti Francije koncentracijo vseh državotvornih strank. Doumergue je bil pripravljen sprejeti socialističnega voditelja Leona Bluma v vlado, kar pa je ta odklonil in se raje sporazumel s komunisti. Prav zaradi tega je nastala nujna potreba odločne obrambe.

Doumergue je nadalje svaril prebivalstvo, naj ne veruje obljubam ekstremistov pri nedeljških volitvah v pokrajinske svete. Poudarjal je, da uporabljajo socialistično-komunistični kandidati zapeljiv davčni program kot vabo, po pridobitvi večine pa bi takoj skušali uveljaviti svoje marksistične zahteve po diktaturi in uničenju svobodne misli. Napram fronti Bluma in Cachina postavlja Doumergue patriotsko svobodno fronto in poziva zato francosko javnost, naj mu zaupc in se v odločilnem trenutku ne pusti zavajati z nevarnimi lažmi in vabilii. Zunanjo politiko Francije je označil v svojem govoru kot miroljubno in pripravljeno za sporazum z vsemi narodi, ki resno mislijo z mirom.

Desnica ploska — levica razburjena

Pariz, 5. oktobra. AA. Energični poziv Gastona Doumerguea Francozom, naj se združijo proti skupni revolucionarni fronti, je bil deležen splošnega pritrdjevanja, izjemši seveda skrajne levice.

»Matine« pravi: Doumergue je s velikim pogumom pozval Francoze, naj sestavijo skupno fronto svobode in domovine zoper pripravljene diktature in kovalce neredov. »Journal« imenuje njegov poziv dramat-

ski apel za združitev src in volje vseh Francozov, da zavrnejo rovarjenje soper svobodne ustanove in zoper civilizacijo. »Echo de Paris« vidi v poslanici pravcat volilni govor. »Journal« pa na podlagi tega govora upa, da bodo radikalni socialisti v nedeljo odklonili zvezo s socialisti in komunisti. »Journce Industrielle«, organ za obrambo velikih gospodarskih interesov, govori o Doumergueovem apelu kot tragičnem svarilu, češ, da gre za obrambo francoske civilizacije. Danes ni ničesar nujnejšega, zaključuje list, kakor dokončati nacionalno obnovo.

Govorniki skupne fronte seveda grme proti nacionalni obrambi. Tako navaja »Le Republicque« ironično tole Stalinsvo rečeno: »V naši dobi ne računamo več s slabotnimi, računamo samo še s močnimi.« »Populaire« pa pravi, da se je »pet oglašil« stari solzavi godrnjač in posegel v volilno borbo.

Odobritev dr. Beneševe politike

Praga, 5. oktobra. g. Na včerašnji seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Beneš obširno poročal o pogajanjih v Ženevi in o rezultatih zasedanja Društva narodov. Podal je natančno analizo zunanje-političnega položaja in zunanje-političnih dogodkov v zadnjem času ter o stajščih Češkoslovaške in Male antante glede na vsa aktualna vprašanja. Poročilo zunanjega ministra je bilo sprejeto z odobravanjem na znanje ter je ministrski svet soglasno odobrjal nadaljnje smernice češkoslovaške zunanje politike.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 5. oktobra. p. Za člana banovinskega sanitetnega sveta pri banovinski upravi je imenovan dr. Marko Radman, upravnik državne bolnice v Ljubljani, in sicer namestu dr. Živka Lapajnet, dose danjega člana banovinskega sanitetnega sveta.

SEGAJTE PO SREČKAH DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

dokler jih je še kaj na razpolago. Zrebanje v I. razredu bo 4. oktobra.

Poskusite svojo srečo!

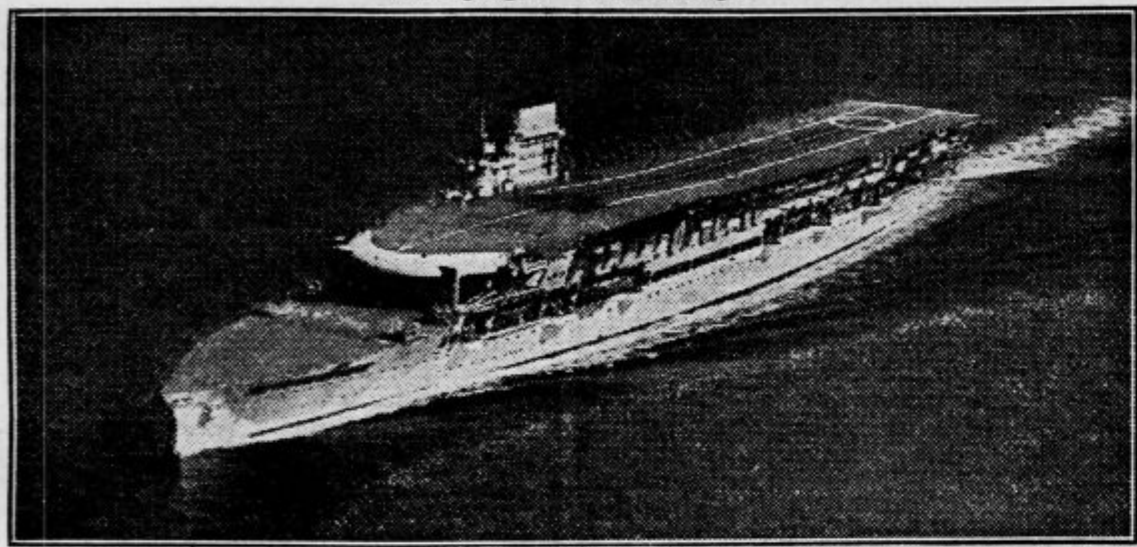
Srečke si morete kupiti v poslovalnicah »Jutra« in v podpisani hranilnici.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Mesto na morju pred Splitom

Obisk angleškega brodograditelja je dal Splitu nenavadno življenje — Admiral Fisher se v Splitu poslavlja od svojega brodograditelja

»Furious« — orjaška angleška maticna ladja letal

Split, 5. oktobra. Za od torka zastirajo pogled iz Splita na pristanišča na Brački kanal ogromne ladje britanske sredozemske flote, ki so se usidrale pred Splitom v isti formaciji, kakor so bile priplule. Ob lepih in elegantnih ladjah, ki tvorijo prvo vrsto, so ogromni jekleni otoki velikih brodov, čudoviti izdelki vojne tehnike. Najimpozantnejši je nosilec letal »Furious«, ki se vidi od daleč kakor velika jeklena gora. 34 ladij sredozemskega brodograditelja tvori s svojo posadko — okrog 20.000 moških — posebno mesto na morju. Nenavadno sliko jeklenih orjakov pozivljajo najrazličnejši motorni čolni in jadrnice, ki se neprestano sukajo okrog brodov ter tvorijo pestro vrvečo zvezdo med usidranimi orjaki in pristanom.

Arhipelag jeklenih otokov pa nudi očarljivo sliko tudi ponoči, ko so obrabi brodov očrtani z nešteti žarnicami. Podnevi in ponoči uživajo velike skupine mešančev na obali prelestne slike jeklenega mesta na morju. Ves dan motrijo ljudje s posebnim zanimanjem ogromne tope, ki se na jeklenih orjaki obračajo s največjo lahkoto. Ravno tako zanima opazovalce seveda tudi kretanje mornarjev na krovih. Opazovalci imajo pri pogledu na jeklene orjake vtisk, da se kupčijo pred njimi sile, ki kljubujejo tudi najbesnejšemu elementu.

Nosilec letal »Furious« je na pogled ogromen nestor brez vsake skličnosti s tem, kar razumemo pod nazivom ladja. Od obale se vidi kakor ogromen sod, ker ni nikjer videti dimnikov in poveljniškega mostu, ki je pri drugih ladjah tako izrazit in viden že od daleč. Zgornji gladki del ogromnega jeklenega sode obsega 6500 kvadratnih metrov in služi za pristanek letal. Vsem običajnim predstavam ladje se upirata tudi tako zvani washingtonski križarji »London« in »Devonshire«, vsaka po 9750 ton. Križarji sta bili zgrajeni po washingtonski pomorski pogodbi, s katero so vselej prevzele obvezo, da ne bodo gradile križarjev nad 10.000 ton. Obe križarki sta na videz popolnoma enostavni, zelo visoki, vtisk veličine pa povečujejo še trije visoki tanki dimniki. V sredini brodograditelja je admiralški brod »Queen Elisabeth«, ki leži ogromen in širok na morju, kakor da je iz njega zrasel.

Pivo in »best dancing girls«

Iz vseh morskih orjakov valovi v mesto neprestano tok veselih mladih ljudi. Mornarji in častniki prihajajo po določenem redu vsak dan na kopno. Njihovi obiski so dali Splitu poseben poklic. Vsaka gostilna ima namreč najete ljudi, ki se neprestano sukajo okrog angleških mornarjev ter jim po vsej svoji iznajdljivosti priporočajo lokalne. Mornarji se že pri izkrcanju iz motornih čolnov porazdelijo v večje in manjše skupine ter razkrope po mestu. Mnogi igrajo nogomet in tenis, častniki so navdušeni ribiči, večina pa gre seveda na zabavo v razne lokale. Splitške gostilne tiskajo in pišejo celo programe raznovrstnih svojih

Ko se začne krvne cevi poapnavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefovce grenčice« na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavi različne vrste »Franz Josefovce grenčice«, kar odpravi zastajanje v žilodnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost. »Franz Josefovce voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

prireditelj in ves Split je poln letakov, lepakov in transparentov v dobri in slabi angličini, ki priporočajo najrazličnejše razvedrila. Dancing in girls se priporočajo z mezdno sugestivnostjo. Split je poln girls. Mlade in stare so prišle od vseh strani, mnoge med njimi celo iz inozemstva. Splitški krčmarji so najeli posebej za angleške goste preko 20 tamburaških kapel. V vseh lokalih je godba in girls prepevajo ves noč. Njihovo petje spremlja publika in vsel je pogled na angleške mornarje, ki s pivskimi vrčki v rokah mahajo takt ter prepevajo na vse grlo, ne menec se za to, v katerem jeziku je popevka. Pesmi orijo po vseh lokalih in pozno ponoči tudi po ulicah. Vesele in razigrane skupine mnogokrat na ulicah zaloti tudi zora...

Zanimivo je tudi to, da se poveljnik sredozemskega brodograditelja v Splitu poslavlja od svojih brodov. Prevzel bo namreč neko drugo vojaško misijo in to baje izven Evrope. V nedeljo se bo jekleno mesto pred Splitom razmaknilo in angleško brodograditelja odplulo proti Malti. Na mah bo Split dobil spet svoje staro lice.

Spominu Tonce Hmelakove

Tonce Hmelakove ni več med živimi. Zaprta je za vedno svoje dobre, mehke oči, utihnilo je njeno blago, plemenito srce. Kdor jo je poznal, se je globoko razžalostil ob nepričakovani vesti o njeni nenadni, prerani smrti, ki jo je v najlepši življenjski dobi, v njenem 43. letu, ugrabila možu in dvema sinovima, vsem sorodnikom ter

brezštevilnim prijateljem in znancom. Vsa njena plemenitost in dobrosrčnost pa živi naprej v najsvetlejšem spominu nanjo, ki je storila na tem svetu toliko dobrega, da bo v teh svojih dobrih delih živeča — večno...

Rodila se je Tonce Hmelakova v ugledni, povsod poznani rodbini Kobijev iz Borovnice, kjer je ob najboljši vzgoji rastle in se mladostno razcvetala, dokler se ni pred svetovno vojno poročila s Franjom Zagarjem, lesnim industrijcem iz Markovca, kateremu ni bila le najboljša življenjska družica, marveč tudi svetovalka in trdna opora pri vseh njegovih osebnih obratih in trgovskih načrtih, ki so sloves njegove trdne razširili preko meje ožje domovine. V srečnem zakonu sta se jima rodila sinova Line in Franc, dva hčerki sta ji pa v najnežnejši otroški dobi umrli. Ko je dru-

žna preživela in prestala neposredno blizu bojnih krajev vso viro svetovne vojne in začela upati v mirno, boljše življenje, je smrt nenadno ugrabila na Rakeku v času italijanske okupacije Franja Zagarja, nekaj mesecev nato pa je nepričakovano umrla. Borovnici se oče Anton Kobi, s katerim so hčerko Tonco vezala najidealnejša otroška čustva spoštovanja, vdanosti in ljubezni.

Po smrti moža je težko breme skrbi in odgovornosti za vse velike obrate padlo na njene rame, tako da je samostojno vodila trdno Franjo Zagar, dokler se ni v letu 1920. poročila s Franjom Hmelakom, uglednim industrijcem iz Lokavca pri Ajdovščini, ki je prevzel vodstvo vsega obširnega podjetja v svoje večje, strokovnjake roke in ga visoko dvignil s svojo razumnostjo, preudarnostjo in delavnostjo. V zakonu se jima je rodila hčerka, ki je pa kmalu umrla, in žalujoča mater je smrt tako globoko pretresla in potrla, da je začela bolehati in hirati vedno bolj in bolj, dokler je ni strto od udarcev usode — smrt rešila pozemskega gorja.

Njen pogreb na Rakeku je bil živa priča njene splošne priljubljenosti in spoštovanja, ki so ji ga z vseh strani Notranjske in iz drugih oddaljenih krajev izkazali brezštevilni znanci in prijatelji s svojo udeležbo na njeni zadnji življenjski poti. Vseh vencev in šopkov, s katerimi je bila zavetna mrtvaška soba in rodbinska grobnica, ni bilo mogoče prešteti. In ko je gospe Maša Gromova na pokopališču ob odprtem grobu v vznesenih besedah proslavila spomin na blago pokojnico s toplimi besedami o njeni dobroti, prisrčnosti in dareljivosti ter se od vzorne, idealne žene za vedno poslovila, se je s krvavečim srcem orosilo premnogo čelo.

Tonce Hmelakove ni več med živimi, a svetli spomin nanjo živi v mnogih, mnogih srcih in gori tam tiho in pokojno, kakor večna luč v njeni grobnici...

Opatijski tramvaj se seli v Ljubljano

Ljubljana 5. oktobra

Kakor je »Jutro« že svojčas poročalo, je naša Maloželeznica družba kupila v Opatiji ves vozi park tamošnje cestne železnice, ki jo je mesto zavoljo gospodarske krize opustilo. Ljubljana je s tem pridobila 11 motornih voz, 4 priklopne, dva velika moderna dvanaajstonska vozova, dva zaprta vagona in en prilajni voz za izredno nizko ceno 180.000 Din. Samo stroški za prevoz, carino in drugi posredni izdatki bodo stali okrog 200.000 Din, tako da je bila kupna cena sama še mnogo nižja od stroškov za režijo nabave.

20 tramvajskih voz iz Opatije bo veljalo manj kakor en nov tramvaj, kakršne je MZD pred nedavnim časom nabavila v Brodu in od katerih je za vsakega plačala okrog pol milijona dinarjev. Te dni so opatijske vozove že pričeli preko Rakeka prevažati v Ljubljano in na velikem tovornem avtomobilu sta že pripotovala vozova št. 10 in št. 2. Opatijski tramvajji so še prav dobro ohranjeni in bodo brez dvoma bolj služili potrebam modernega prometa kakor stari dosluženi veterani, ki tekajo po ljubljanskih ulicah že 34 let in so ob času nabave imeli primerno dobo delovne prakse že za seboj.

Sava silno naglo narašča

Ljubljana, 5. oktobra

V zadnjih dveh dneh se je vreme popolnoma preokrenilo. Nebo, ki se nam je prej tako vedro in sinje smehljalo, je premreženo s sivimi oblaki, ki jih le od časa do časa razeneže vetrovi, a se potem črne kope spet grmadijo in obdarjajo zemljo s mokrim »blagoslovom«. Ozračje je mlačno in v Ljubljani sami je dež danes le od ure do ure pršil. Vmes smo imeli celo nekaj ur solca.

Izredno naglo pa je popoldne začela naraščati Sava, — znak, da so na Gorenjskem imeli danes hude nalive. Mimo Kranja so se že v prvih popoldanskih urah valile ogromne mase črnkasto kalnega vodovja. ki je nosilo s seboj debela, plohe in izruvana drevesa. Ljudje so stali na kranjskem mostu in pozorno opazovali divjo igro neverjetno naglo naraščajoče Save. Od Škofje Loke do Zabinice, kjer je valovit svet, stoji veliko luže kakor po teden trajajočem deževju. Pri gradnji mostu v Vikrah so popoldne že bili dvignili zastavo na mlaj v znamenje, da je novi, visoki most dovršen. Ali potem so presenečeni opazovali, da se Sava kar naprej dviga. Otvoritev mostu so zatore preložili, seveda pa ni bojazni, da bi mogla še tako narasla Sava mostu kaj škodovati, ker se do njegove višine ne more nikoli dvigniti. Vpravi tu se bo izkazalo, da so take gradnje mostov najprimernejše za Savo, ki je sicer že toliko mostov in brvi gladko pohrustala.

Zvečer so na Ježici ugotovili, da se je Sava dvignila že dva metra nad normalo.

Bolj zadovoljni od dneva do dneva

...ste ako uporabljate

ALBUS-terpentinovo milo za pranje svojega perila. ALBUS-terpentinovo milo spaja nesnago razkrajajočo moč z čistilnim učinkom močno penečega se ALBUS-mila. ALBUS-terpentinovo milo Vam prihrani čas in trud, opere Vaše perilo bleščeče belo in je zanesljivo varčuje.

Nekje visoko na Gorenjskem se je utrgal oblak, vendar podrobnosti še niso znane. Če se bo vreme spet obrnilo na boljše, se bo seveda Sava spet tako hitro otekla, kakor se je tokrat napolnila.

Kmetijska razstava Prekmurja

Murska Sobota, 5. oktobra

V Murski Soboti bodo 13. in 14. in 15. oktobra priredili kmetijsko razstavo, ki bo obsegala: poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, čebelarstvo, perutinarstvo, kmetijski pouk, šolsko vrtnarstvo, gozdarstvo in lovstvo.

Na tej razstavi se bo predstavila razen živinoreje, ki je na precejšnji višini, celotna kmetijska proizvodnja. Za sedaj lahko rečemo, da bo razstava pokazala prekmurjsko ljudstvo v popolnoma drugačni luči, kakor se navadno misli, da je. Na splošno prevladuje mnenje, da so siromašni Prekmurci zaostali kakor v celotnem kulturnem tako tudi v gospodarskem pogledu. Kdor se hoče prepričati, da so Prekmurci bolj znanima za moderno kmetijstvo, da boljše kmetuje in zemljo racionalneje izkorišča kot drugod, naj si ogleda sobosko razstavo, ki bo v vseh prostorih Sokolskega doma. Pravo sliko o prekmurškem kmetijstvu bi seveda dobili, ako bi bila še živinorejska razstava, saj so Prekmurci boljši živinorejci kakor marsikdo drugod v Sloveniji.

Prekmurje sicer ni bogato, ker je jako gosto naseljeno in imajo zato posamezniki razmeroma malo zemlje, toda je željno napredka, kar se najbolj jasno vidi vprav v njegovem kmetijstvu. Kmetijstvo pa je temelj vsake kulture in kdor hoče spoznati narod, naj prouči, kakšen je kmet, ki je edini čuvár prave narodove bitnosti.

Ni se mogel rešiti pred brzovlakom

Vače, 5. oktobra

Mnogim hribovskim prebivalcem se zdaj jabolka edini vir dohodka. Janče Volčič, ki ima nad Vačami gostilno, si je naložil kočarico sadija in se podal v Litijo v vzorec kupčevat. Ker pa je v Litiji itak preveč prodajalcev sadija, je Janče vse dopoldne zaman ponujal. S kočaro se je torej napotil po kosilu v Gradec. Ko je dospel do glavartva, kjer je prehod preko železniške proge, je našel zatvornice zaprte, ker so signali že napovedali bližanje ljubljanskega brzovlaka. Ko je Janče videl, da je neki domačin kljub zaprti zatvornici prešel mimo mostu, je zlezel tudi on in je hotel hitro čez progo. Ker pa je imel pokvarjeno nogo, mu je usel čevljev v železje in ga ni mogel izdreti. Videl je, kako mu prihaja vlak nasproti in je zavpil na pomoč. Prišločilo je tisti, ki je šel pred Jančtom čez progo, pa ga ni mogel iztrgati iz železnega oklepa. Še sam je moral odskočiti,

da ga ni zagrabilo kolesje brzovlaka. Ubojega Volčiča pa je že zavrtelo...

Stroj ga je vlek el skoraj 100 metrov daleč in ga je med potjo vsega zmrnil, in mu je vso glavo razbil. Bil je v hipu mrtov. Kočbuk so pozneje našli šele na prihodnji postaji. Nesrečo so opazili železniški uslužbenci, ki so prenesli razmesarjeno truplo najprej v postajno čakalnico. Pokojničev sin Janč, ki je v sosednjem Hotiču gostilničar, je oskrbel vse za očetov pokop. Večina pokojnikovih otrok je zaposlena v Franciji, hči pa je prišla iz Zagreba k pogrebu. Zakostna usoda priljubljenega Jančeta je potrla vse.

Bridko razočaran vlomilec

Sv. Marjeta ob Pečnici, 5. oktobra

V eni zadnjih noči je bil pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah izvršen prav drzen vlom in tat je odnesel za blizu 20.000 Din plena, ki pa mu je spetoma kaj hitro skopnel in ničveden, samo s praznimi čekanci počeškan papir. Vlomljeno je bilo namreč v urad pogodbene pošte pri Sv. Jakobu, ki je nastanjen v hiši posestnika Franceta Šnuderla. Vlomilec je odnesel 27 neplačanih čekov in 1 pošto nažalostno, ki so se glasili na razne naslove v skupni vrednosti 9485 Din, in 2 potrdili o izplačilu dveh brzojavnih denarnih nakaznic v vrednosti 9000 Din. Vse te nakaznice so bile seveda še o pravem času uradno preklane in jih storilec na svoje veliko razočaranje ne bo mogel vnovčiti. Z vlomom je samo hišnemu gospodarju prizadel za okrog 150 Din škodo.

Da si je pomagal pri vladu in da je lahko pohitel na beg, je neznanec mimogrede ukradel iz Šnuderlove drvarnice še sekstro in pa možko kolo, ki je bilo last Antona Fürsta iz Čmureka. Z ukradenim kolesom pa vlomilec ni dolgo bežal. V nekem jarku v Spodnjem Jakobskem dolu je z vozila smel samo obe kolesi in sedlo, da jih ob kakšni ugodni priliki spravi v denar ali kako drugače izkoristi, ogrožje pa je odvrnil. Policija zasleduje drznega neznanca, ki je pri vsej svoji pustolovščini s poštnimi vrednostnicami vendarle doživel samo nekaj razočaranja.

Trgatev v Slovenskih goricah se bliža koncu

Ljutomer, 5. oktobra

Trgatev po naših goricah se bliža koncu ter je po količini izredno slaba. Pač pa je kakovost zelo dobra. Burgundec ima povprečno okrog 22° sladkorja, muškati silvenec prav tako, šipon pa do 24° pri 10 do 12% kisline. Kot izrednost navajamo šipon (podberino) iz vinograda negovske graščine, ki je na običajni mostni tehtnici kazal 33° sladkorja, na cementirani tehtnici kajpada samo 29,5°, poleg tega pa celir 18% kisline. Cene se gibljejo od 4 Din dalje, za mošt s 20° sladkorja se plačuje po 5 Din, z več stopinjami više — do 6 Din.

KULTURNI PREGLED

Pota slovanske vzajemnosti

Iz razgovora z urednikom »Prager Presse« A. St. Mágram

Mimule dni se je mudil med nami urednik kulturne rubrike v »Prager Presse« A. St. Mágram. Dobro urejevalni praški dnevnik je eden najpomembnejših organov slovanske misli v srednji Evropi: v nobenem nemško tiskanem listu ni toliko objektivnih informacij o slovanskih deželah, kakor v »Prager Presse«, čeprav list zastopa predvsem češkoslovansko. Kdor čita njegovo kulturno rubriko, ve, kakšne pozornosti je tu že dolga deležna jugoslovanske in posebej še slovenske; k temu je predvsem pripomogel sam g. Mágram, ki se živo zanima za našo literaturo.

Z uglednim praškim tovarišem (g. Mágram je tudi redni član Slovenskega inštituta) sva se te dni sestala v ljubljanski kavarni, da se pomeniva o tem in onem. Pripravoval je o svojem potovanju po Dalmaciji, in kako sistematično se v zadnjem času bavi z nje preteklostjo. Vzlic vsej ogromni zaposlenosti še vedno najde toliko časa, da čita v originalu stare dubrovniške pisatelje in emotno prebira vse studije o umetnosti Dalmacije. Skoraj umljivo je že, da se je večji del razgovora sukal okoli problemov slovanske

vzajemnosti.

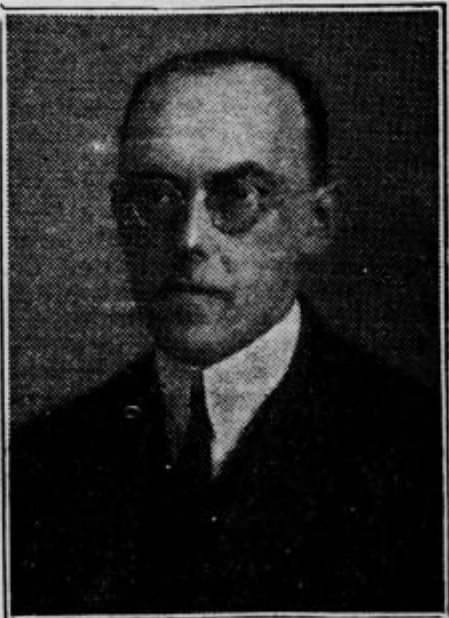
Vzlic vsemu pianju in govorjenju vlada o tem pojmu pri nas in povsod drugod bolj ali manj zagrtena skepsa.

Ali je kaj na tem?

G. Mágram se je nasmehnil in dejal:

— O slovanski vzajemnosti se, kakor vedno, mnogo govori in piše, a malo dela. Mišlim, da se ta program še danes razumeva preveč zgodovinsko in filološko, kar je dedščina starejših časov. Slovanski kulturni program, kakršnega dandanes oznanjajo z mnogih strani, bi bilo treba revidirati in postaviti na nove temelje, predvsem na sociološke in na aktualna vprašanja. Potrebno nam je to, kar imenujejo Nemci »Austlandkunde«, t. j. proučevanje današnjih kulturnih razmer. Ne toliko literarne zgodovine, marveč več smotnega spoznavanja sedanjega stanja. Zlasti je treba temeljito preiskati in proučiti vprašanje, kaj sploh pomeni slovanska vzajemnost (pojmi o tem so različni in po navadi hudo megljeni), kako daleč lahko gre, kako je mogoče, da neki slovanski narod vpliva na drugega in v tem je dinamika in atraktivna sila medsebojne-

ga vplivanja? To so torej današnji problemi slovanske vzajemnosti. Če se govori o vplivu francoske kulture na nemško, so stvari prilično jasne: ta vpliv je bil moč

in uspešen zaradi tega, ker je bila francoska kultura naprednejša od nemške. Treba bi bilo, da bi si izdelali teorijo možnosti medsebojnega vplivanja. Danes je nimamo. — Če kdo misli, da je slovansko kulturno sodelovanje mogoče zgraditi na primitivizmu, na kulturni zaostalosti, ga ugetneta neuspeh in čas kruto zavrniti. Tudi na področ-

ju slovanskih etikov moramo stremeti po kvaleteti. Sodobno usmerjenega intelektualca ni mogoče prepričati, da bi bil moral čitati kakšnega zaostalega slovanskega pisatelja, če najde več v spisih Gidea, Romaina Rollanda in drugih. Danes že povprečno izobraženec na češkoslovanskem čita v francoskih ali angleških in nahaja v teh literarnih najpopolnejše izraze svojega zapadnjaškega kulturnega vzora. Čista slovanska vzajemnost potemtakem ne bo nikdar zadoščala. Od narodove elite ememo zahtevati, da je usmerjena tudi k slovanskim narodom, a ne moremo in ne ememo je odvrtni od zapada, od dežel naprednejše kulture...

Vprašanje kvaletete je torej daljnosežnega pomena tudi za slovansko kulturno vzajemnost.

Po tem sklepu sva prešla s g. Mágram k nekaterim konkretnim vprašanjem. Praški publicist je zlasti poudaril naloge, ki jih ima žurnalistika: — Žurnalisti imamo v tem pogledu posebno važne naloge, ki bi se jih bili morali oprijeti z večjo vmeno in boljše pripravljenosti. Predvsem je seveda potrebna boljša organizacija naših etikov. Potovanje žurnalistov v slovanske dežele je pomembnejše od potovanja koga drugega. Navadno potujemo na lastno pest, da bi organizacije, ki skrbje za vzajemne stike, samo izvrševale dober del svojega propagandnega programa, če bi dejale žurnalstom stipendije. Samo pasivno poznanje jezika in gledanje iz daljave ne zadošča; potrebni so osebni stiki, osebno

doživljanje na licu mesta, tam, kjer se dela kultura, umetnost, znanost dotičnega slovanskega naroda. — Žurnalistov, ki skrbje za informacije o slovanskem kulturnem življenju, ne podpirajo v zadostni meri založništva, ki bi se bila morala zavedati, da so zainteresirana na propagandi svojih izdaj. Tako zlasti iz Jugoslavije ne dobivam za »Prager Presse« dovolj novih knjig. Pregled tega, kar izhaja pri vas, je hudo otežkočen, ker nimate dobre bibliografije; to, kar tu in tam izide, ne ustreza zahtevam. Češka bibliografija izhaja v rednih tedenskih enotah.

Govorila sva o predlogu, da naj bi imeli vodilni slovanski organi v vseh kulturnih središčih svoje poročevalce, ki bi poročali o dogodkih in pojavih v kulturnem življenju.

— Za sedaj je to utopija; ne le, da za tako organizacijo poročevalstva ni sredstev, marveč takisto nedostaja prostora. Kulturna rubrika v listu mora zasledovati tudi vse domače pojave in kar le mogoče na široko odpirati okna v zapadne kulture; sami veste, kaj pomeni v kulturno — informacijski službi — prostor. Nedvomno pa bi moglo storiti kaj več revije.

Na vprašanje, ali je na češkoslovanskem kaj stvarnega zanimanja za jugoslovansko kulturno življenje, je odvrnil g. Mágram:

— Zanimanja ni malo, prevaja se precej in včasih celo brez prave in trdne izbire. Kajpak, tako prevajanje je zadeva posameznih navdušencev, ki pa v mnogih primerih težko najdejo široko občino enakoh čutečih

DANES VELIKA GLASBENA KOMEDIJA

VELIKA LJUBEZEN MLADEGA PRINCA

Izredno zabavna komedija, pri kateri se mora vsak smejeti in zabavati. Nežne ljubavne melodije iz starih časov. V glavnih vlogah: **WILLY FRITSCH, TRUDE MARLEN, PAVEL HÖRBERGER, IDA WÜST.**

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer. — Predprodaja vstopnic ob 11. do 12.30.

ELITNI KINO MATICA

Domače vesti

• O Ivanu Mažuraniću, pesniku in hrvaškem banu, bo danes v nacionalni uri radia predaval g. Ivo Krznarić. S svojo umetnino »Smrt Smail age Čengića« in drugimi pesnitvami se je Mažuranić uvrstil med prvake jugoslovenske poezije, velike zasluge pa si je pridobil tudi kot politični vođa in organizator Hrvatov. Kot narodni poslanec in hrvaškem delodavcu zboru je nekaj časa zboru tudi predsedoval, leta 1873. pa je postal hrvaški ban. Reformiral je pravosodje in polit. upravo, leta 1874. pa je otvoril zagrebško vseučilišče kot prvo univerzo vseh južnih Slovanov. Ko je odložil bansko čast, se je spet posvetil poeziji, bavil pa se je tudi z matematiko in astronomijo.

• Važno za brezposelne učiteljske abituriente. Na deškem vzgajališču v Ponovičah pri Litiji je izpraznjeno mesto prefekta. Honorar 400 Din mesečno, brezplačna hrana in stanovanje. Prednost imajo glasbeno izobraženi. Prošnje vlagajte na upravo deškega vzgajališča v Ponovičah pri Litiji.

Milijoni gospodinj

v inozemstvu obnavljajo svoje perilo na šivalnem stroju s pomočjo Patent Stop Twist priprave.

• Naša slovenska mesta še ne izkazujejo toliko članov Vodnikovih družbe, kakor bi bilo glede na njih število častno in potrebno. Zato naj se v teh dneh odzovejo svoji narodni dolžnosti vsi, ki se zavzema za važnost te vsenarodne družbe, ki bi morala ravno med našimi meščani imeti največ članov!

• Oblastni odbor Narodne odbrane v Ljubljani obvešča vse, ki se udeležijo javnega zborovanja akcije NO »Svoji k svojim« v nedeljo 7. oktobra v veliki dvorani hotela Union, da se lahko poslužijo polovične voznine, ki je odobrena strelskim družinam s tem, da kupijo na odhodni postaji cel vozni listek in železniško objavo za 5 Din. Objave se bodo zbirale za povratek dopolne na strelšišču in v hotelu Union, zvečer pa v Kazini. — Istočasno naznanja, da bo sestanek izvršilnega kluba NO v nedeljo ob pol 15. v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kongresni trg št. 1-H.

• Odprte planinske kočje SPD. Frischaufov dom na Okrešlju bo za silo oskrbovan še ves oktober ob sobotah in nedeljah. S tem je omogočeno planincem in izletnikom, da v pozni jeseni obiščejo ta divni kraj. Stalno so oskrbovane te-le postojanke: Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, Moziška kočja na Golteh, Koritzkega kočja na Smrekovcu, Celjska kočja nad Celjem. Zatojenci je že Planinski dom v Logarski dolini in Kočbekov dom na Korosici. Planinci naj računajo s tem, da na Korosici sedaj ni mogoče najti prenočišča.

• Nov grob. V Celju je umrl v cvetu mladosti, star šele 24 let, aktivni artiljerijski narednik S. Joško Aužner. Pokopan bo jutri ob 16. Blag mu spomin, žalostim naše iskreno sožalje!

• Sedaj je čas! V časih, ki jih zdaj preživljamo, mora vsaka žena gledati, da si prihrani s pravilnim gospodinjstvom denar, trud in čas. Seveda se mora delo tako urediti, da pri tem ne omaga in ne zbolí. Tudi potrebuje za zdravje nekaj oddiha ter praktičnih in prekuženih nasvetov, kako naj si delo pravilno razdeli. Take nasvete daje ženam revija »Žena in dom«, ki izda vsako leto pet praktičnih gospodarskih knjig, ki jih dobe naročnice po sedem dinarjev. Doslej so prejele te-le knjige: »Kakšen naj bo naš dom«, ki jo je spisal ing. arch. Rado Kregar, profesor tehnične srednje šole. Vsaka žena si na ti-hem želi, da bi se dokopala do lastnega doma. »Žena v današnji družbi«, ki jo je spisala znana kulturna delavka Angela Vodetova. Ta knjiga je bila potrebna kakor malokatera. Obravnava vsa vprašanja, ki se tičejo žene in njenega položaja v sodobni družbi. Z velikim zanimanjem jo boste čitali. Nobene žene ne sme biti, ki bi te knjige ne imela na svoji knjižnici polki. — Ta mesec dobe »Za pridne roke« IV. del »Vezenje«, ki jo je spisala Angela Podgor-nikova. Te knjige bo vsaka vesela. V njej dobite različne praktične nasvete in veliko risb in slik. Četrta knjiga bo: »Nalegljive bolezni, kako se jih obravnavamo«. To bo tretji del zdravniške knjige, ki jo piše dr. Karel Petrič, direktor Higienškega zavoda. Ne sme biti nobene slovenske družine, ki bi ne imela te zdravniške knjige. Peta knjiga bo: »Koledar za ženo in dom 1935«. Ta knjiga je neizogibno potreben pomoček pri vašem gospodinjstvu. Naš koledar se je, kolikor vemo, na vsi moči priljudil, ker ga vsaka gospodinja pri svojem delu s pridom uporablja. Te dni so prejele

DANES PREMIERA

Jack Taine in njegov svetovno znani orkester v glasbenem filmu

Pozabljene melodije

Ta film je največja glasbena senzacija sedanjosti.

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer. Cene 4.50 in 6.50 Din.

• Smrt odličnega limnologa, švedski limnolog dr. Einar Naumann, ki je bil v odboru 7. limnološkega kongresa, je kmalu po vrnitvi iz Jugoslavije zbolel in se danes je dospela vest, da je umrl v Anedobu v limnološkem zavodu, ki ga je sam ustanovil in vodil. Pokojni znanstvenik je bil star šele 44 let in je vneto sodeloval pri vseh limnoloških konferencah in kongresih. Na Ohridskem jezeru in tudi na drugih postajah limnološke ekscurzije po Jugoslaviji je nabral mnogo gradiva in v zvezi s tem je pripravil našim limnologom, kako ga bo obdelal takoj po svoji vrnitvi.

• Veliko zbirko moderne danske grafike je poklonil muzeju sodobne umetnosti v Beogradu odlični prijatelj Jugoslovenov, danski pisatelj dr. Hansen iz Kopenhagane. Dr. Hansen se je nekajkrat mudil v Jugoslaviji ter je v zadnjih letih napisal tudi mnogo zanimivih in tehtnih razprav iz vseh področij našega javnega življenja. Dragoceno zbirko moderne danske grafike je poklonil, da bi se, kakor pravi v izročnem pismu, oddolžil Jugoslaviji za gostoljubne sprejeme in za nepozabne vtiske, ki jih je nabral v tej deželi velikega napredka.

• Zanimivo predavanje kitajskega novinarja v Rumi. Kakor je »Jutro« že poročalo, je nedavno prišel v Rumo kitajski novinar Li-Sang-Feng, ki je evropski dopisnik velikega nemškega dnevnika v Sanghaju. V Rumi ima prijatelja, s katerim je študiral na freiburški univerzi. Kitajski gost je v Rumi predaval o razmerah na Kitajskem ter je v svojem predavanju posebno poudarjal, da se v zadnjem času na Kitajskem dobro varnostne razmere in da ni več velikih roparskih tolp, o katerih še vedno toliko pišejo evropski listi. Naglašal je tudi splošno modernizacijo vsega kitajskega življa. Ko so ga vprašali, kaj misli o rusko-japonskem konfliktu, je odgovoril, da po njegovem mnenju ne bo pršlo do vojne med Rusijo in Japonsko, v primeru, da se to le zgodi, pa je gotovo, da bo ves kitajski narod proti Japoncem.

DANES PREMIERA

Boris Karloff v senzacionalnem filmu

Gospodar Azije

(Maska Fu Manchu)

Človek ali satan? Mož, ki je strahoval celo Azijo.

Samo za močne živce!

ZVOČNI KINO DVOR. Tel. 27-30

Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri. Cene 4.50 in 6.50 Din.

in mislelih čitateljev. Prevajanje zaradi prevajanja pa ni kulturno koristno zaradi Resničen in trajen uspeh imajo samo kvalitativno visoki spisi, toda prevajanje je, kolikor je takih v vaši in naši produkciji. Marsikateri prevod je tako slab, da že zaradi tega ne more ogreti čestitke čitatelja, zato bi bila poleg stroje izbire epizod potrebna tudi stroja izbira prevajalcev. — Omenili smo zadnje umetniške razstave. Medsebojne razstave imajo smisel samo tedaj, če vzporedno vplivajo na domače umetniško ustvarjanje. V tem pogledu je bila Meštrovičeva razstava nedvomno zanimiva tudi za nas. Razstave drugih skupin, ki posnemajo francoske struje — in znan je vse: Francija je glede moderne likovne umetnosti še vedno prva v Evropi — niso na Češkem toliko zanimive, ker smo ni v posnemanju zapadnih vzorov že dalje. To kapak ne pomeni, da takih razstav sploh ne bi prirejali, zlasti če gre za pokrajinske motive iz Dalmacije, Slovenije, Južne Srbije itd., torej za slike, ki zanimajo in učinkujejo že po svoji snovi.

• Vsekako si ne smemo delati glede slovenskega kulturnega sodelovanja nikakih iluzij. Stvarno eta tu mogoča samo dva kroga: prvi je ožji krog strokovnjakov, ki imajo resnično zanimanje za slovenske reči, pa najeti imajo le-ti tudi manjšo kvaliteto; drugi krog obsega širše občinstvo. Kar je dobro ali zanimivo za prvi krog, ni pogosto za drugega. Drugi krog zajema širše intelektualne plasti, ki imajo poleg zanimanja za slovenske kulture še polno drugih kulturnih

interesov. Te plasti zahtevajo kvalitativnih prevodov, hotejo imeti dobro gledališče, pomembno glasbo in ne dopuščajo tudi pri slovenskih ustvaritvah drugega merila. To kaže, da problem slovenske vzajemnosti dejansko ni tako preprost, kakor se zdi mnogim. Pot je dolga in polna ovinkov...

Urednik A. St. Mágr je v družbi dr. Golarja in dr. V. Bohinca priredil izlet na Dolenjsko in se je v četrtki iz dunajskim brzovlakom vrnil v Prago.

Mariborski »Hamlet«

V petnajstih letih delovanja slovenskega gledališča v Mariboru smo doživeli pretekli turek drugo premiero Shakespearskega »Hamleta«, tokrat celo kot otvoritveno predstavo nove sezone in proslavo desetletne poklicne igralskega udejstvovanja igralca in režiserja Vladimirja Skrbinskega. Da je »Hamlet« še vedno najboljša preizkušnja za vsako gledališče, za vsakega režiserja in vsakega upodobljavalca naslovne vloge, ni treba naglašati. To je tako in bo najbrž še dolgo. Kadar doseže igralec višino pravega živca, ne le pupinca »Hamleta«, je dosegel tudi višino zrelega umetniškega ustvarjanja. In to je menda hotel Vladimir Skrbineš tudi poudariti, ko si je izbral za prvi jubilej prav ta večni lik.

O režiji »Hamleta« obsejajo gora literature, a ee problem da še vedno zagrabiti z raznih strani. Režiser Jože Kovič si je za-

naročnice deseto številko, ki je po vsebini postra in polna slik. Naroča se za 68 dinarjev pri upravi, Ljubljana, Dalmatinska ul. 10.

• Velike poplave v Hercegovini. Med vsemi našimi pokrajinami ima Hercegovina relativno najmanj obdelanih zemljišč. Poleg tega pa so v Hercegovini tudi poročene poplave, ki povzročajo obutno škodo. Meseca septembra so poplave na Popovem, na Mostarskem blatu in po Imotskem polju uničile blizu 500 vagonov koruze. Ves pridelek so računali na okrog 3000 vagonov in predstavlja zaradi tega izguba 500 vagonov toliko škodo, da mnoge rodline brez tuje pomoči ne bodo imele prehrane za zimo. Pred vsakoletnimi jesenskimi poplavami bi hercegovinske ravnine mogla zavarovati samo temeljita regulacija.

• Po katastrofi v rudniku Klenoviku, o kateri je »Jutro« včeraj obširno poročalo, so dopisniki beogradskih listov obiskali po srečnem naključju rešenega rudarja Matija Belinca. Opisal jim je podrobno, kaj je doživel usodne noči v rovu »Sibirij«, kjer dela že od l. 1926. Matija Belinc je doma iz Pištana in star 29 let. Pregarja ga ne sreča, ker mu žena že dolge tedne leži bolna. Zakonca stanujeta v mali sobici, ki služi tudi za kuhinjo.

• Vlomilci, ki so imeli svoje poslovalnice v treh banovinah, so bili, kakor je »Jutro« že poročalo, nedavno razkrinkani v Banji Luki. Policijska preiskava proti nevarni vlomilski družbi je že zaključena. Vodja tolpe je bil nekdanji zagrebški zidar Ivan Radenić, ki je najprej sam v Bosni izvedel nekaj drznih vlomov, potem pa v Banji Luki položil temelje daleč na okrog razpredeni vlomilski in tatinski organizaciji. Člani tolpe so se tudi uspešno udeleževali v Zagrebu in Ljubljani, drugim pa je bila poverjena naloga razpečevanja vlomilškega plena. Po dosedanjih ugotovitvah znaša vrednost plena preko 250.000 Din.

FOTO - STOP!

Zaradi pozne sezone smo skrajno znižali cene fotoaparata in materialu: 1x10 Kodak, Saxof dop. Din 4.— 1x10 Orthobrom, Ergo 18x24 „ 15.— Jubilar kamera 6x9 „ 420.— Voigtlander Illustra film 6x6 „ 8.— Kodak Cine 8 kamera „ 1950.— Zadržajte naš priročnik cenik, veljaven do 15. oktobra 1934.

DROGERIJA I. KANC

LJUBLJANA, Nebotičnik 7942

• Naplavljen žensko truplo. Drava je v četrtki v Markovcih pri Ptuj naplavila žensko truplo. Identitete še niso ugotovili. Domnevajo, da je pokojnica nesrečna mladenka Minka Mavčičeva, ki je pred tremi tedni skočila v Ptuj v Dravo. Sodiijo, da je pokojnica stara 23 do 28 let, kar bi odgovarjalo starosti Minke Mavčičeve.

• Obledela obleke barva v različnih barvah in plisir tavnar J. S. REICH.

Iz Ljubljane

• Pravoslavni verniki! — Radi osvečenju zastave ljubljanskega streljaškega društva, koje će se održati u nedelju 7. o. mj. u 9 in po satova, služba Božija u našoj kapeli služiće se u 10 i po satova. — Uprava parohije

• Jadranska straža vlnudno poziva svoje članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo vseh prireditev Narodne odbrane pod geslom »Svoji k svojim«, zlasti mitinga, v nedeljo na unonskem vrtu ob pol 11. JS priporoča to akcijo tem topleje, ker tvorijo glavne ideje akcije »Svoji k svojim« sestavni del njenega lastnega programa, kajti njen namen je tudi čuvanje narodnega obojeja in tradicij jugoslovenskega morja in primorja in gospodarski razvoj Jadranskega morja in njegovoga primorja. Geslo »Svoji k svojim« je v najlepšem skladu s geslom: »Čuvajmo naše morje!«

• Združenje trgovcev obvešča vse gg. člane, da sklicuje v ponedeljek 8. t. m. ob 8 zvečer v veliko dvorano Trgovskega doma sestanek vseh zg. trgovcev, na katerem se bodo razpravljala važna gospodarska vprašanja, predvsem pa davčna. Na

14 dni

SALVIRA

TERMOFOROV

(grelec za vodo)

SALVIRA

TERMOMETROV

DROGERIJA KANC

NEBOTIČNIK IN ŽIDOVSKA UL. 1.

mielji svojo nalogo nekako srednje in je tej svoji odločitvi ostal tudi dosledno zvest, da si vse vendarle ni bilo tako delodano in doznano, kakor bi tudi oni nas in v naših možnostih moglo biti. Bolj sovesten je bil pri iscanju, ki je kazala tipične elemente njegovega okusa, ki ima nekaj dobrega, pa tudi nekaj slabega. Največja odlika je vsekakor naglo in harmonično odigravanje scen.

Da se je Skrbineš resno lotil svoje naloge in imel trden namen postaviti nam na oder močan lik današkega kraljeviča, to je pričala vsa njegova igra od začetka do konca, ki je, to povem brez rezerve, vidno segala nad igro ostalih igralcev in igral. Brez rezerve pa vendarle ne morem priznati, da bi bil dosegel v celoti to, kar je hotel, da si je dosegel eplošno in zlasti v detajlih celo veliko več, kakor smo pričakovali. Sprito njegove šele desetletne igralske poti. Zato smo z dosegom uspehom zadovoljni in je lahko v polni meri zadovoljen tudi on. V dobri celoti je ustvaril odlične momente, ki so lepo izražali njegovo moč. V Mariboru drugega takega Hamleta še nismo imeli in ga tudi sedaj nimamo.

Najmočnejša za Skrbineškim Hamletom je bila Ofelija Elvire Kraljevič, da si celoti ni dosegala najvišjega vzpona naše dramske prvine. Toda v nekaterih scenah nam je nudila čisto, resnično umetnost, tako n. pr. ob vračanju domov Hamleta in ob prikazovanju blaznosti nesrečne mladenke. Furijanov kralj Klavdi je igral nekje nad povprečnostjo, dočim nas veliki komornik Po-

ČE STE DOVRŠILI 45 LET,

se nagibate k sklerozi, gihu in zastajanju sečne kisline. Za čiščenje krvi in ledvic morate piti

Radensko

Mnogo je raznih mineralnih vod, ali Radenski zdravilni vrelce je samo eden v vsej Jugoslaviji. Vsebuje 23! raznih zdravilnih sestavin. Zato se tako zdravo in dobro počutijo oni, ki redno pijejo Radensko.

sestank se vabljivi vsi trgovci ter naj se sestanka gotovo udeležijo. Posebnih vabil uprava ne bo razpošiljala.

• Obrtniško pozivamo, da se v čim večjem številu udeležijo propagandnega mitinga akcije Narodne odbrane »Svoji k svojim«, ki bo v nedeljo 7. t. m. ob pol 11. dopoldne v veliki dvorani hotela Uniona. — Obrtniško društvo v Ljubljani.

V nedeljo 7. oktobra ob pol 11. v dvorani hotela Union

Javno zborovanje

akcije »Svoji k svojim« za nakup domačega blaga.

Vsi na zborovanje!

• Zveza društev privatnih nameščenec vabi članstvo včlanjenih strokovnih organizacij, da se v celoti priključi akciji NO »Svoji k svojim« od 7. do 14. t. m. članstvo iz Ljubljane in okolice pa naj polnoštevilno posesti tozadevno zborovanje v nedeljo dne 7. t. m. ob pol 11. uri v Unionu.

• Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev Ljubljana poziva vse tovariše, da se udeležijo v nedeljo 7. t. m. ob pol 11. uri mitinga Narodne odbrane »Svoji k svojim«.

• Udruženje železniških činovnikov, oblastna uprava Ljubljana, poziva svoje člane, da v čim večjem številu sodelujejo pri akciji Narodne odbrane »Svoji k svojim«, zlasti, da se udeležijo javnih zborovanj, ki so v ta namen sklicana.

• Oficirji ljubljanske garnizije pritrjuje danes zvečer ob pol 9. uri v Oficirskem domu družabni večer. Vabljo se zg. rezervni oficirji, da se istega udeležijo.

• JNAD Jadrana obvešča vsa nacionalna društva, da si je termin 17. decembra rezerviralo zase za proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in svojo jubilejno akademijo. Ravno tako obveščamo, da smo si 12. januar 1935 rezervirali za naš jubilej (15letnica »Slovanski večer«.

• Šest umetnikov razstavlja. V lokalni »Opere« v nebotičniku na vogalu Tyrševe ceste in Gajeve ulice so priredili intimitno umetniško razstavo Božidar Jakac, Karla Bulovec - Mrakova, Rihard Jakopič, Peter Loboda, D. Inkostri ter Tone in Mara Kralj.

ZVOČNI KINO MOSTE

V soboto ob 8., v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9., v ponedeljek in torek ob 8. svetovni tenorist in ljubljeneček publike Jan Kiepara in Martha Eggerth v svoji najboljši opereti

„PESEM Z NEBA“

• »Za zdravje otroka« je geslo, pod katerim bodo poštvalna narodne delavce pobirale na knjižniščih cest v soboto 6. in v nedeljo 7. t. m. tudi najskromnejše prispevke. Naj Vam doni v uho droben, nežen glasček bolnega otroka, ki prosi za se in za tisoče drugih dinar, ki mu bo omogočil zdravljenje. Odprite svoja srca temu pozivu! Prisločite na pomoč Ateni v njenem požrtvovalnem delu za pomoč bolnemu otroku! Zavedajte se pri tem, koliko stori Atena za blago naše mladine, pomislite samo, kakšne vrednosti za zdravje naših otrok je njen ortopedični zavod. Pomislite na vse to, pa Vam bo dar, ki ga boste donirali v teh dneh, zadostenje, da pomagate tudi Vi zboljšati zdravstvene razmere naše mladine, s čimer zagotovite tudi zboljšanje položaja vsega naroda. — Atena.

• Krožni avtomobilski izlet v Dolenjske Toplice priredi »Krk« v nedeljo 14. t. m. na prosti Ljubljana - Grosuplje - Zagradec - Žužemberk - grad Soteska - Dol. Toplice, nazaj preko Novega mesta, Vožnja z zdravilno kopejlo v Knežjem bazenu in drugih kopejlih samo 55 Din. Koncertna novomeška godba. Prijave v obeh pisarnah

lonij Pavla Koviča ni povsem zadovoljeval. Njegova interpretacija je bila mešoma preohlapna. Blažev Laert je pokazal mestoma dobre efekte, kakor tudi Nekrstov Horatio ni zapustil neke višine z intimitno toplino. Kraljica Gertruda Eme Starčeve je pa bila v detajlih celo nekakšno presenečenje, ki ga nismo pričakovali, kajti takli liki navadno niso njena najboljša domena. Edo Grom je bil močan prvi igralec, igral pa je tudi Fortinbras; a vsak na svoj način, in več ali manj a celoto posrečeno, so nastopili tudi Medven kot Roženkranec, Haraslovič kot Gildenstern, Gorinšek kot Oskir, Verdonik kot Marcel in igralec, Košuta kot Bernardo in duhovnik, Slander kot vojak in igralec, Kosič kot Reinaldo in drugi grobar in Gorinškova kot igralca. Gorinškova duha Hamletovega očeta pa ni bil skozi dosleden. Svoj govor je pričel preveč patetično, ga je pa dalje proti koncu vendar srečno omilil.

Premiera je bila izven štirih letošnjih abonmanov in brez blokov, zato gledališče ni bilo tako polno, kakor smo pričakovali, da si je bil obisk še vedno časten. Jubilat Skrbineš je bil deležen tople pozornosti s strani občinstva, ki ga je ponovno nagradilo z aplavzom.

R. Rehar.

Ali si že član

„Vodnikovoe družbe“?

Putnika, v trafiki Sever v Selenburgovi ulici, v unonski trafiki in v trgovini Šober na St. Jakobskem trgu.

• Ne pozabite, da nam tudi danes in jutri zapoje slavni tenor dunajske opere Alfred Picaver v vesele opereti »Življenje je lepo«. Pri včerajšnji predstavi se je publika od srca smejala nedolžnim dvotipom Szöke Szakalla. Ljubka Nora Gregor glumi svojo vlogo tako, da se moramo smejaati njeni naivnosti. Film je kakor nalas za vse one, ki ljubijo lepo petje in smeh. Vsega je v tem filmu dovolj. Današnja predstava bo ob četrti pa 15. Jutri bo predstava ob 11. dopoldne.

• Ali ste že videli vesele filmske dele »Velika ljubezen mladega princa«? Ta glasbena komedija je ena izmed onih, kakršne naša publika ljubi in ji prijaajo. Ze včerajšnja predstava je pokazala, kako zabavno je to delo. Publika se je od srca smejala veselim dvotipom in še bolj romantični naravi mladega princa. Vsi igralci so na svojem mestu. Willy Fritsch in Trude Marlen po eni strani, in Ida Wüst in Pavel Hörbiger po svoji strani rešijo svojo vlogo tako, da je publika močno zadovoljna.

• Rokovnjači v Sentjakobskem gledališču. Sentjakobčani otvorijo svojo letošnjo sezono v soboto 13. t. m. ob 20.15 z Jurčič-Govekarjevo ljudsko igro »Rokovnjači«. Dejanje se vrši v začetku 19. stoletja, ko je strahovala vso Kranjsko, Korosko in Istro tolpa razbojnikov, ki jih je ljudstvo imenovalo rokovnjače. Delo je razdeljeno na osem slik: na trgu v Kamniku, pri čevljarju Bokcu, na Palečevini, pri sodniku Gavriču, pri Hudmanovi Jeri, v Ornem grabnu pri rokovnjači, na Kodelcu in slednjič spet na Palečevini. Med dejanje je upletenih več pesmic, ki jih izvajajo: gđc. Černičeva, ga. Ervina Wrišcher-Petrovičeva, g. Hanžič in g. Moser ter moški in otroški zbor. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odra. Občinstvo opozarjamo, da sedaj na to predstavo.

• Kolesa izginjajo izpred hiš in v dvoriščih. V sredo okrog polnočja je nekdo odpeljal Antonu Zabukovcu izpred nebotičnika v Gajevi ulici moško kolo znamke »Vittler«, vredno 1700 Din. Kolo nosi tovarniško številko 391.065 ter je črno pleksano, skoro novo, opremljeno s torpedno zavoro in svetilko na dinamo. Istega dne je bilo popoldne v Pražakovi ulici izpred hiše št. 10 ukradeno Aleksandru Noču moško kolo brez znamke, vredno 900 Din. Bilo je sivkasto modro pleksano s skoro novimi črnimi plašči, na vilicah sprednjega kolesa je imelo pritrjen kilometrski števec in na zadnjem kolesu torpedno zavoro.

NOVA SREMSKA ČRNINA za slabokrvne je prispela.

Liter Din 12.—

DELIKATESA-VINARNA V. A. JANES

Ljubljana, Aleksandrova 12. Telefon 34-55.

• Otvoritev mostiča v Mednem prelazu. Zaradi nenadne izredno narasle Save so se morala zaključna dela pri mostiču prekiniti in se otvoritev prekoži na nedeljo, dne 14. t. m. s istim sporedom.

• Plesne vaje JNAD Jadrana se pričnejo v četrtki 11. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma. Vodil jih bo prof. Trošt. Igra Ronny. Prosimo one, ki vabli ne bi prejele, da reklamirajo na naš naslov: Tomanova ul. 3 ali telefonsko 2974.

• Prvovrstno izbrana vina kakor tndi žganja, priporoča delikatesa - buffet Janc, Židovska ulica 1.

Iz Maribora

• Magistratni direktor g. Rodošek 50-letnik. Danes slavi 50-letnico svojega rojstva magistratni direktor g. Rodošek. Jubilat je po rodu od Sv. Lovrenca na Dravskem polju ter je po smrti magistratnega direktorja Koehlerja prevzel ravnateljsko mesto mestne občinske uprave. Svoje sposobnosti je posvetil magistratni službi in je zelo priljubljen med magistratnimi uslužbenci, ki so svojo naklonjenost in spoštovanje ponovno pokazali ob priliki njegovega življenjskega jubileja. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi.

• Iz občinske uprave. Na dnevnem redu prihodnje seje mestnega sveta v torek je tudi določitev dveh članov mestnega sveta za mestno disciplinsko sodišče prve stopnje in določitev dveh namestnikov. Po zakonu o mestnih občinah po prihodnji seji prisostvoval tudi sreski načelnik g. dr. Ivan Senekovič. Po nalogu banske uprave morajo odslej mestne občine pošiljati zapisnike sej mestnega sveta na vpogled banski upravi.

• Hvalovredna akcija »Rotari klub«. Maribor kot območno in s svojo slikovito okolico zelo privlačno mesto že leta in leta kravato pogreša prepotrebne prenočevalne kraje, v katerem bi dobili prenočišče dijaki, ki dopotujejo v večjih skupinah v naše mesto, pa tudi razni drugi obiskovalci, ki pridejo v večjem številu. Doslej so nudile tem stroho razne šole in druge humanitarne ustanove. Na svoji zadnji seji pa so mariborski rotarijci sklenili odzvo-tvorniti akcijo za potrebni prenočevalni azil in bodo pomagali tudi finančno realizirati načrt. Zaposlili so tudi mestno občino za pomoč.

• Apel mariborske javne bolnišnice. V svetovni

šanom, ki odhajajo pod vojaško zastavo. Vabljeni vsi člani šahovskega kluba in prijatelji kraljevske igre.

a—Promenadni koncert. Mestno opeševalno društvo priredi jutri dopoldne od 11. do 12. v mestnem parku običajni promenadni koncert, na katerem bo igrala vojaška godba pod taktirko kapelnika gosp. Svobode.

a—Dramatska šola se odpravi v nedeljo 7. t. m. ob 9. Dotedaj se še vedno sprejemajo novi prijavljenci.

a—Novi darovi za reševalni avto. Darovali so: Spodnještajerska posojilnica 400 dinarjev, nožar Tomažič 100 Din, kartonažna tovarna Benčina, odvetnik dr. Lašič, posestnik Mejovšek, trgovec Ivan Andrešič, pekovski mojster Jakob Koren, Ivana Cvilakova, Siming, Antonija Cialhavska in trgovica Pickel po 50 Din.

a—AvtoBUS bo vozil danes popoldne ob 15.30 z Glavne trga do Reke. Na to ugodnost opozarjamo ljubitelje našega Pohorja in obiskovalce planinskih postojank, Pohorskega doma in Ruške koč.

Iz Celja

a—Ljudsko vseučilišče bo otvorilo novo sezono s ciklusom predavanj, ki bodo obravnavala položaj našega naroda l. 1914. in med svetovno vojno. V sredo 10. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici deške mešarske šole univ. prof. g. dr. Ljudmil Hauptman iz Zagreba o položaju Evrope

Gospodarstvo

Gospodarske zbornice proti otvarjanju trgovskih magazinov

Kakor znano, se je te dni vršila v Zagrebu konferenca trgovsko-industrijskih zbornic iz vse države, ki je trajala tri dni. Važen predmet razprav na tej konferenci je bilo tudi vprašanje otvarjanja velikih trgovskih hiš odnosno trgovskih magazinov (Warenhäuser). O tozadevnih sklepkih konferencie je bilo izdano naslednje obvestilo:

Državna konferenca trgovsko-industrijskih zbornic v kraljevini Jugoslaviji je razpravljala pod prvo točko dnevnega reda o vprašanju ustanavljanja velikih trgovskih hiš odnosno velikih trgovskih magazinov v naši državi. Razprava o tem vprašanju je trajala vse dopoldne pri živihni udeležbi delegatov vseh trgovsko-industrijskih zbornic v naši državi. Konferenca je soglasno sklenila nasloviti brzojavko ministrskemu predsedniku Nikolju Uzunoviću in trgovinskemu ministru Juriju Demetroviću, in sicer z naslednjo vsebino:

»Na nujno sklicani državni konferenci vseh trgovsko-industrijskih zbornic kraljevine Jugoslavije je bilo ugotovljeno, da vlada v vrstah trgovcev in ostalih gospodarstvenikov v vseh večjih mestih velik vzemirjenje in panika zaradi namere ustanovitve velikih trgovskih hiš odnosno trgovskih magazinov v gospodarskih centrih naše države. Po vsestranski in objektivni proučitvi tega vprašanja ugotavlja konferenca, da je ta panika upravičena, ker bi taki veliki trgovski magazini ogrozili obstoj širokih trgovskih slojev in velikega dela srednjega stanu. Zaradi tega prosimo konferenca soglasno, da se takoj na osnovi § 63. finančnega zakona predpiše uredba, s katero se naj ukine § 140, točka 3. obrtnega zakona in da se prepove ustanavljanje velikih trgovskih hiš na vsem državnem teritoriju, obstoječim s takim obratom pa prepove širjenje tako v pogledu ustanavljanja podružnic in pomožnih lokalov ter uvajanja novih strok, kakor tudi v pogledu razširjenja njihovih dosedanjih prodajnih prostorov. (§ 140. točka 3. obrtnega zakona pravi: Če se prvi izvajanje trgovske obrti velikega obsega brez podrobnejše označbe vrste blaga ali stroke, se sme tržiti z vsemi predmeti prostega prometa, razen s predmeti, za katere je potrebna dovolitev; (op. ur.)

Da se takla prepoved ne bi mogla izkazovati z ustanavljanjem trgovskih obratov z večjim številom novih strok, naj bo za vsak tak konkreten primer merodajno mišljenje pristojne trgovske zbornice. Glede na že predložene prošnje za ustanovitve takih velikih trgovskih magazinov in glede na zakonske roke je potrebno, da se takla uredba nujno izda in da se dotlej ne izdajajo rešitve o že predloženih prošnjah. Podrobna pismena utemeljitev sledi. Za vse trgovsko-industrijske zbornice kraljevine Jugoslavije predsednik konferencie: dr. Milan Vrbanič.

Naše gospodarstvo v juliju

Naša Narodna banka je izdala mesečno statistično poročilo za mesec julij, ki prinaša poleg že znanih gospodarsko-statističnih podatkov in indeksov še naslednje zanimive številke:

Skupne hranilne vloge pri vseh bankah in hranilnicah v Jugoslaviji (brez kreditnih zadrug), ki so letos od 1. maja do 1. junija nazadovale od 9965 na 9837 milijonov, so se 1. julija zopet dvignile na 9910 milijonov nasproti 9938 milijonov 1. julija preteklega leta. Ta prirastek je očividno v zvezi s pripisom polletnih obresti. Od skupnega prirastka 73 milijonov v primeri s prejšnjim mesecem odpade na prirastek pri obeh velikih državnih denarnih zavodih (Poštna hranilnica in Državna hipotekarna banka) 16 milijonov.

Vloge pri 20 največjih privatnih bankah, ki so od konca maja do konca junija narasle za 53 na 3289 milijonov, so do konca junija zopet nazadovale na 3249 milijonov (lani ob koncu junija so te hranilne vloge znašale 3375 milijonov). Blagajniška sredstva teh zavodov, ki so ob koncu maja dosegla vsoto 261 milijonov Din, so že do konca junija nazadovale na 244 milijonov, do konca julija pa na 208 milijonov. Očividno je to nazadovanje v zvezi z daljanim novih kratkoročnih posojil v večjem obsegu, ki ima namen, da se vsaj del likvidnih blagajniških sredstev nekako plasira. To se vidi tudi iz počasnega dvigovanja debitorjev. Posojila so namreč pri teh 20 zavodih dosegla najnižje stanje ob koncu aprila, namreč 4796 milijonov Din; ob koncu maja so se dvignila na 4807, ob koncu junija na 4828 in ob koncu julija na

1. 1914. V ponedeljek 15. t. m. bo govoril g. dr. Vekoslav Kukovec iz Maribora o političnem položaju Slovencev l. 1914, dne 6. in 7. novembra pa g. dr. Joca Jovanović, bivši poslanik v Londonu in univ. prof. v Beogradu o Srbiji l. 1914.

a—Manifestacijsko zborovanje vojnih invalidov za izboljšanje invalidskega zakona bo v nedeljo 7. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani Celjskega doma.

a—Tragična smrt pismonoše. Včeraj smo poročali, da je 45 letni pismonoša Jože Očeter v četrtek dopoldne v svojem stanovanju v Novi vasi 46 pri Celju iz neznanega vzroka izpil večjo količino solne kisline. Citeraja so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v četrtek ob 20. podlegel zastrupljenju.

a—Najeminski vinar. Mestno gospodarstvo v Celju opozarja hišne posestnike, da je 1. t. m. zapadel v plačilo zadnji obrok najeminskega vinarja (gostastne). Stranke na plačilo zapadle zneske znesljive do 30. t. m. pri mestni blagajni. Po preteku plačilnega roka se bodo računalne zakonite zamudne obresti. Plačila, ki bodo izostala, bodo izterjana z izvršbo.

a—Nocoj ob pol 9. vsi v Narodni dom na družabni večer kluba koroških Slovencev. Pester spored (pevski nastop okteta Ljubljanskega Zvona itd.). Prosta zabava s plesom.

a—Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočna komedija »Putujoči klavir« in dve zvočni predigri.

4839 milijonov (lani ob koncu junija so znašala posojila še 5378 milijonov). Indeks celokupne naše rudarske produkcije je znašal v juliju 97.7 točke (povprečje 1926—1929 = 100) nasproti 88.0 v lanskem juliju in 78.3 v predlanskem juliju. Tudi v juliju je bilo opažati, da je uvoz produkcijskih sredstev razmeroma znaten in je indeks uvoza teh produkcijskih sredstev znašal v juliju 105 točk (1926 = 100) nasproti 101.5 točke v lanskem juliju in 58.6 točke v predlanskem juliju.

Gospodarske vesti

== Poziv trgovcem. Da je treba iskati načina in sredstev za zaposlitev brezposelnih in za zvišanje življenjskega standarda zaposlenih, mora biti vsakomur jasno. Ena teh poti je gotovo program akcije »Svoji k svojim« pod devizo »Kupuj domače blago«. Če pospešimo z nakupom domačo produkcijo, bodo zaposleni naši ljudje. Naše vrtlo trgovstvo se je kot važen gospodarski faktor — posrednik med producentom in konzumentom — vedno v polni meri zavedalo svoje nacionalne in socialne dolžnosti. Prosimo, da se tudi to pot priključijo naši akcij, ker je pomoč in razumevanje naših ciljev od strani trgovstva odločilna. V nedeljo, 7. t. m. ob pol 11. uri je zborovanje v dvorani hotela Uniona. — Akcija »Svoji k svojim«.

== Naš izvoz tobaka. Kakor je podoba, bo letos naš izvoz tobaka dosegel rekordno višino. Prejšnja leta je tobak od nas kupovala skoro le Českoslovaška in nekaj malega Poljska. Letos pa prideta v poštev še dve državi, namreč Francija in Nemčija. Na nedavno smo poročali, da se je francoska vlada odločila odkupiti večje količine našega tobaka najboljše kakovosti. Predvsem bo Francija kupila tobak iz Hercegovine, ki je letos prav odličen. Že nedavno je odkupila od Madžarske večje količine običajnega tobaka v vrednosti 8 milijonov pengov. Kakor poročajo sedaj iz Nemčije, je naša monopolska uprava sklenila z nemškimi trgovskimi podjetji pogodbo glede dobave 12 milijonov kg jugoslovenskega tobaka. Ta količina presega za 5 milijonov kg ono količino, glede katere se je Nemčija v trgovinski pogodbi obvezala, da jo prevzame. Cena, ki jo bodo plačale nemške trgovine za naš tobak, presega tržno ceno. — Količina 12 milijonov kg tobaka, ki jo bodo prevzele nemške trgovine, je izredno velika, saj predstavlja 2 in pol kratno količino vsega našega izvoza v preteklem letu. Naš izvoz tobaka se je zadnja leta razvijal takole:

	količ. v tonah	vredn. v mil. Din
1930	1206	62.6
1931	2944	124.0
1932	5815	237.5
1933	4616	143.2

Kakor nam kaže gornja primerjava, se je naš izvoz tobaka šele zadnja leta povzpel na letno količino okrog 5 milijonov kg. Ker je letos že Českoslovaška odkupila nekaj našega tobaka (v prvih osmih mesecih smo izvozili 753 ton v vrednosti 25.4 milij. Din), je računati, da bomo v letu 1934-35. dosegli rekordno izvozno količino.

== Izvozniki v Albanijo se opozarjajo, da morajo vsaki pošiljki priložiti izkazilo o izvoru blaga in na fakturi navesti za vsako pošiljko posebej težo bruto in neto, drugače ima prejemnik blaga večje izdatke zaradi carinskih manipulacij.

== Madžarska nezadovoljna s trojnim paktom. Bivši madžarski državni sekretar prof. dr. Elemer Hantos je v trgovsko-političnem odboru budimpeštanske trgovske zbornice kot predsednik tega odbora poročal o rezultatih pogodb na podlagi rimskega pakta, v katerem je najprej poudaril napredek glede praktičnega izvajanja načela preferenčnih pogodb, ki se kaže v rimskih pogodbah. Praktični uspehi trikotne pogodbe pa so doslej za Madžarsko vse prej nego zadovoljivi. Tako nasproti Avstriji kakor nasproti Italiji kaže madžarski trgovinski promet v prvih osmih mesecih letošnjega leta nazadovanje. Lani je Madžarska v prvih osmih mesecih izvozila v Avstrijo za 65.5 milijona pengov, letos pa le za 60 milijonov pengov, dočim se je uvoz iz Avstrije dvignil od 39.9 na 50.6 milijona pengov. Tudi nasproti Italiji se je položaj poslabšal. V osem mesečnem razdobju lanskega leta je Madžarska izvozila v Italijo za 19.7 milijona pengov; letos se je ta izvoz sicer dvignil za 11% na 21.8 milijonov pengov, nasprotno pa se je madžarski uvoz iz Italije v istem času povečal za nič manj kakor 90%, to je od 14.4 na 27.1 milijona pengov. Dispariteta je tu še večja nego v prometu z Avstrijo. Postružje se položaj z Madžarsko še zaradi tega, ker imata tako Avstrija kakor Italija v tujem prometu z Madžarsko in v nevidnem prometu aktivne salde.

== Banovinski davek na motorna vozila. Kakor znano, je treba za motorna vozila, ki so bila plombarjena in se stavijo med letom zopet v promet, plačati državno takso do konca leta. Isto je doslej veljalo tudi za banovinsko takso, le z razliko, da se je taksa lahko plačala tudi v obrokih. Banske uprava pa je sedaj ugodila prošnji, da se pri vozilih, ki se ne uporabljajo skozi vse leto, plača banovinska taksa le za oni čas, v katerem se je nahajalo vozilo v ugodnjem prometu.

== Razpored zgradarine za leto 1934 je v smislu čl. 131 zakona o neposrednih davkih razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezanecem pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5 (II. nadstropje, soba št. 13) v času od 8. oktobra do vstetega 15. oktobra 1934. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanec posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

== Natečaj za pristaniška dela v Solunu. Po podatkih, ki jih ima konzularno gospodarski oddelek zunanjega ministrstva, je razpisala komisija pristaniške blaginje v Solunu za 14. januar 1935 mednarodni natečaj za prevzeto novih del v solunskem pristanišču. Proračunski znesek znaša 105 milijonov drahem. Pogoji se dobe pri pristaniški blaginji v Solunu za 1000 dinarjev.

== Dobave. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 25 kg usnja, 100 metrov transmisij, jermenov, 290 kg kavčuka, 45 kilogramov ebonita, raznega materiala za klesanje, 305 kg zelenega volka v prahu, 460 kg arzenika v prahu; do 24. t. m. glede dobave 600 kg železne pločevine, 10.000 pol smirkovega platna, 3 vagonet, 200 m tračnic za poljsko železnico, 70 kom. železnih pragov, 40 kg vijakov, 40 kg spojnic, 500 m starih rabljenih tračnic za poljsko železnico; do 25. t. m. glede dobave 200 kg zveplene kisline, 20 kg kalijevega lužila, 500 kg kloralcija, 25 kg salmijaka; do 26. t. m. glede dobave 170 metrov bombaževе jadrnine, 80 m katraniranega motvoza, 20 kg medenastih plošč, 116 m jeklenih pocinkanih vrvi, 76 kilogramov ploščatega železa; do 28. t. m. glede dobave 1120 kg pločevine, 1 aparata za razvijanje acetilena, raznih glašenih instrumentov ter glede dobave 340 kg masti za parkete in do 29. t. m. glede dobave 8450 kg železne pločevine, 50 kg železa, 80 kg železnih pocinkanih cvrt, ca 500 kilogramov železnih zavokov, 20 kg železnih pocinkanih vijakov, 140 kg katrankega laka ter 400 m nekatraniranega motvoza.

Borze

5. oktobra

Na ljubljanski borzi so uradni tečaji deviz danes ostali skoro nespremenjeni. V privatnem klistingu so se avstrijski šilingi po večerajšnji znatni oslavitvi nekoliko popravili in notirajo 8.10 — 8.20 (v Zagrebu je bil promet po 8.15). V zagrebškem privatnem klistingu je nadalje prišlo do prometa v angleških funtih po 225.16 ter v grških bonih po 28.25.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda za kaso trgovala po 253 (v Beogradu po 352), za december pa se je nudil denar po 355 (v Beogradu promet po 355.50). Zaključek je bil zabeležen še v 4 odst. agrarnih obveznicah po 41.

Devise

Ljubljana. Amsterdam 2301.79 — 2313.15, Berlin 1363.47 — 1374.27, Bruselj 793.57 — 797.50, Curih 1108.35 — 1113.85, London 165.86 — 167.46, New York 3347.16 — 3375.42, Pariz 223.93 — 225.05, Praga 141.67 — 142.53, Trst 290.68 — 293.08 (premijsa 23.5%), Avstrijski šiling v privatnem klistingu 8.10 — 8.20.

Zagreb. Amsterdam 2301.79 — 2313.15, Berlin 1363.47 — 1374.27, Bruselj 793.57 — 797.50, London 165.86 — 167.46, Milan 290.68 — 293.08, New York 3347.16 — 3375.42, Pariz 223.93 — 225.05, Praga 141.67 — 142.53, Curih 1108.35 — 1113.85.

Curih. Pariz 20.20025, London 14.9750, New York 304.1250, Bruselj 71.60, Milan 26.27, Madrid 41.8750, Amsterdam 207.60, Berlin 123.20, Dunaj 57.15, Stockholm 72.20, Oslo 75.25, København 66.55, Praga 12.79, Varšava 57.9250, Atene 2.91, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaj v priv. klistingu.) Beograd 12.07, London 26.36, Milan 46.12, New York 534, Pariz 35.56, Praga 21.84, Curih 15.66, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elekti

Ljubljana. Vojna škoda 353 — 355, 7% investicijsko 71 — 72, 8% Blair 68 bl., 7% Blair 57.50 bl., 4% agrarne 41 — 42, 6% begluške 59 — 60.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 353 — 354, za oktober 354 bl., za december 355 den., za januar 356 bl., 7% investicijsko 71.50 den., 4% agrarne 41 — 42, 7% Blair 57 — 58, 8% Blair 68.50 bl., 6% begluške 59 — 60.50; delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agrarna banka 217.50 do 219.50, Sečerana Osejke 135 — 145, Trboveljska 90 den.

Beograd. Vojna škoda 352 — 352.50 (352), za december 354.50 — 355.50 (355.50), 7% investicijsko 71.25 — 72 (71.60), 6% begluške 59.50 — 60, 8% Blair 67.50 bl., 7% Blair 56.50 — 57, 7% Drž. hipotekarna banka 66 — 67.50 (66.50), Narodna banka 66 do 67.50 (66.50), Narodna banka 4120 den., Priv. agrarna banka 218 — 220 (219).

Blagovna tržišča

HMELJI

+ Zalec, 5. oktobra. Položaj v hmeljski kupnji je v glavnem nespremenjen. Pri več ali manj čvrsti tendenci se nakupovanje nadaljuje in se plačuje blago po 20 do 40 Din, izbrano prvostveno blago, ki je pa redko in je le še v prav čvrstih rokah, tudi do 45 Din za kg. Čeprav je okvir cen ostal nespremenjen, je blago pri oceni kakovosti napredovalo v ceni za 5 do 10 Din pri kg. Zadnji čas je nekaj povpraševanja tudi za najslabše blago po 10 do 20 iDn in za lanksi letnik po 20 Din za kg.

+ Zalec, 4. okt. Hmeljarsko društvo za davsko banovino poroča: Nakupovanje se nadaljuje v okviru cene od 20 do 40 Din za kilogram. Od letošnjega pridelka je prodanih 60%. V javni hmeljski oznamovalnici je bilo doslej oznamovanih 1098 bal po 150 kg.

ZITO

+ Chicago, 5. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica: za december 97, za maj 97.3750; koruza: za december 74.6250.

+ Winnipeg, 5. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica: za oktober 76.75, za december 77.50, za maj 82.1250.

+ Ljubljanska borza (5. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Nudi se (vse za slovenske pošto, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 162.50—165; baška, 80 kg po 165—167.50; koruza (po navadni tarifi): stara siba za oktober po 150 — 152.50; nova umetno sušena s kvalificirano garancijo po 122.50 do 125; moka: baška 200 po 260 — 265; banatska 200 po 265 — 270.

+ Novosadska blagovna borza (5. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, srednje: baška in gornjebaška 112.50 — 115; okolica Sombor, srednje, južnobanatska 110 do 112.50; baška ladja Tisa 122 — 124; ladja Begej 121 — 123; slavonska 112 — 114; gornjebanatska 115.50 — 117.50; južnobanatska 110 — 112.50; baška, banatska, ladja 120 — 122. — Oves: baški, sremeski, slavonski 65 — 67.50; banatski 62.50 — 65. — Ri: baška 107.50 — 110. — Jčermen: baški, sremeski 65/66 kg 104 — 106; jari, 67/68 kg 120 — 122.50. — Kuruza: baška in baška okolica Sombor 83—85; banatska 80 — 82; sremeska paritela Indija 83 — 85; baška nova, sušena 65 — 67; za december — januar 58 — 60; banatska, nova, sušena 62 do 64; sremeska, nova, sušena 65 — 67. — Moka: baška, banatska (v oklepajih sremeska, slavonska) 020 in 0200 190 — 210 (187.50 — 197.50); 200 170 — 190 (187.50 od 177.50); 250 150—170 (147.50 — 157.50); 300 125 — 145 (122.50 — 132.50); 350 110 do 115 (107.50 — 112.50); 400 105 — 110 (105 — 110). — Otrohi: baški in sremeski 80 — 82; banatski 77 — 79; baški ladja 3 — 85. — Filol: baški beli 140 — 142.50.

+ Budimpeštanska termična borza (5. t. m.) Tendence prijazna. Pšenica: za okto-

Seštev uradov banske uprave je opravljena

Ljubljana, 5. oktobra

V palači banovinske hranilnice v Knafljevi ulici je te dni odšlo živahno. Prvo nadstropje, ki so ga bili prizidali, da je poslopje iz skromne enonadstropnice zraslo v dokaj impozantno palačo, so odprli uradnemu prometu in kmetijski oddelek je s svojimi odseki že izpraznil staro Auerspergovo hišo, v katero pride mestni muzej. V desni trakt pritličja hranilnične palače, kjer je bil doslej nameščen del prosvetnega oddelka, so se preselili uradi za agrarne operacije. Iz prvega nadstropja, kjer so se doslej tlačili oddelek za socialno politiko in narodno zdravje, trgovinski oddelek in še nekaj prosvetnih referatov, so se ti slednji izselili v novo nadstropje, tako da bosta socialnopolitični in trgovinski oddelek zadihala v malo znošnejšem prostoru.

Vse drugo nadstropje pa sta zavela prosvetni oddelek in kmetijski oddelek z odseki za veterinarstvo, gozdno tehniko in umarstvo. Pisarniški prostori v novem nadstropju so prav moderno in ekonomično grajeni in kažejo živo nasprotje staremu delu hiše, v katerem je prostor razdeljen v kopo velikih in malih dvoran z velikimi predobami in številnimi prehodi, ki se dajo le za silo uporabiti za pisarniški obrat. V prizidanem nadstropju so pisarniške sobe obakrj povprek tekočega hodnika in jih je zato lahko dvakrat toliko kakor v starem delu palače. Vse sobe so enakomerno velikosti, v vsaki bosta delala po eden ali po dva uradnika. Novi prostori bodo najbolj primerni za one referate, ki nimajo preveč opravka s strankami. Sobe so namreč majhne in nizke in nekateri uradniki bodo pogrešali zraka in luči.

SOKOL

Nastop jezdni odsekov v Tivoliju

Jezdni odsek Ljubljanskega Sokola pravi, v soboto in nedeljo svoj srebrni jubilej. Ne bo to samo običajna proslava jubileja, marveč bo jezdni odsek pokazal so kotla in ostali avnstosti turk svoje uspehe v ahanju. Razen jubileja nastopita pri javni nasopu še jezdnia odseka Sokola Ljubljana III in Sokola Vič. Tehnični odbor jezdnega odseka do torej pckazal v adeloj popoldne na etnem telovadišču v Tivoliju, da niso jezdnia odseki zgolj za parado, kot se to nado očita, marveč, da goj jezdnia odsek iahanje sistematično.

Sporod javnega nastopa je zelo pester in bogat. Kot prvi bo nastopil jezdnia odsek Sokola Vič z vltžanjem. Pri tej točki nastop: sokolska deca, ki jo je spretno zvečba načelnik ceseka brat Masek. Viška sokolska deca je že na lastnem nastopu pokazala vzorno volitiranje, med navdušenimi ovacijami občinstva. Prepričani smo, da bo tudi v nedeljo občinstvo prišlo na svoj račun in občudovalo mlade in pogumne dečke, ki bodo izvajali vratomlene vaje na koncu. Lepe in učinkovite bodo vaje s sabljami jezdnega odseka Sokola Ljubljana III. Največ zanimanja pa je za nastup jubilarita, ki nastopi s člani in članicami pr 4 točkah. Člani in članice bodo najprej zavajale četvorko v dveh delih, ki sponjinja na plesno četvorko. Vaje je sestavil br ranke. Zelo zanimiv in napet bo jeu de barres, kjer prejme zmagovalce darilo. Pod vodstvom znanega jahalnega mojstra br. Pavlovičja bodo člani in članice skakali čez zapreke, nekar bo 33 članov zaključilo javni nastop s karekolem, t. j. vajami, ki tvorijo razne geometrične slike in like, ki so zelo pestri in učinkoviti. Kakor je iz sporeda razvidno, bo nedeljski nastop jezdnih odsekov za Ljubljano nekaj posebnega, nekar ponovno opozarjamo in vabimo vse sokolske članstvo in občinstvo, ki naj v tim večjem številu poseti vse jubilejne prireditve jezdnega odseka. V slučaju izredno slabega vremena bo proslava 13. in 14. tm. v istem obsegu Zdravo!

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

RODITELJEM!

Za rodbinske člane, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, priporočamo »ENERGIN« za jaceenje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske čašice na dan. Deci 3 male žličice na dan.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v pol-litrskih steklenicah. Steklenica Din 35.

Reg. S. br. 4787-32.

Sladko

presene-

čenje

Union

čokolada

ber 15.46 — 15.48, za marc 16.57 — 16.58; koruza: za maj 10.23 — 10.24.

ZIVINA.

+ Sejem za prašite v Mariboru. Na sejem 5. t. m. so pripeljali 314 prašičev; kupčija je bila srednja. Prodanih je bilo 181 glav. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tedenski 80 — 90 Din, 7 do 9 tedenski 130 — 160, 5 do 7 mesečni 250 — 300, 8 do 10 mesečni 350 — 400, leto dni stari pa 600 do 750 Din. Kilogram žive teže 5 — 6 Din.

+ Živinski sejem v Ptuj. Na zadnji živinski sejem je bil dogon živine zelo velik in tudi kupčije so bile zelo ugodne. Priznanih je bilo 121 krav, 45 telic, 64 volov, 10 bikov in 90 konj. Cene so bile naslednje: krave 2 do 3.50 Din, telice 3 do 4 Din, voli po 3 do 4 Din, biki 2.50 do 3

Teslovi „smrtni žarki“

Poskusi za pojasnitev bioloških učinkov visokih električnih frekvenc

Pred nekaj časa so pisali listi po vsem svetu, da je naš slavnj rojak Nikola Tesla v Ameriki odkril žarke, ki bi bili sposobni na daljšo uničevati življenja in dobrine. V resnici pravijo sedaj prave »Rundfunknachrichten«, ne gre za noben nov senzacionalen izum, temveč samo za poskuse, ki so hoteli pojasniti biološke učinke visokih električnih frekvenc.

Ze dolgo je znano, da imajo elektromagnetna polja biološke učinke, ki so odvisni od uporabljene frekvence. Ti učinki so toplotni ali električni. Toplotni obstojajo v tem, da se tkivo, n. pr. človeško telo, segreje, in sicer eventualno v tolikšni meri, da stanice odmrejo. Številni raziskovalci kratkih valov, kakor n. pr. prof. Esau v Jeni, so se bavili s poskusi,

ki so pokazali te učinke zelo nazorno. Prof. Esau je v kondenzatorskem polju z visokofrekvenčnimi valovi živali celo ubijal. Pri tem dosežemo lahko prav različne rezultate. Če spravimo n. pr. človeka v visokofrekvenčno polje, dosežemo z izbero frekvence v nekem primeru recimo to, da se mu koža ožge, pri drugi frekvenci pa mu koža ostane nedotaknjena, pač pa se okvarijo globlje ležeči organi, ki imajo za to frekvenco drugačno prevodnost nego koža. Z drugimi besedami pomeni to, da lahko okvarimo n. pr. srce, ne da bi se poškodovali površinski organi. Takšni učinki pa se dajo določiti seveda od primera do primera s poskusi. In to je približno vse bistveno o tako zvanih smrtnih žarkih.

Nevarnost teh žarkov je danes še kaj

mažna. Teoretično bi z njimi lahko ubijali ljudi na poljubne razdalje, praktično pa so učinki že nekoliko metrov od oddajnika enaki nič. Če bi hoteli ljudi ubijati na kilometrske razdalje, bi morali na sedanji stopnji zadavne znanosti zgraditi tako močnejše oddajnike, da bi se ne rentirali niti za najbolj napadalno državo. Predvsem pa je nemogoče takšne oddajnike vgraditi n. pr. v letala. Seveda bo napredek v bodočnosti to ovire odstranil, zadostovali bodo manjši oddajniki, a pri tem ne smemo pozabiti, da bo bodočnost našla tudi zaščitna sredstva zoper smrtne žarke, kakor jih je našla dosežanja vojna tehnika še za vsako napadalno orodje. O kakšni neposredni nevarnosti pa ni za sedaj nobenega govora.

Sončne pege in vojna

Občutljivost in razdražljivost ljudi povečuje nevarnost oboroženih spopadov

Postalo je kar nekam modno, da napovedujejo resni učenjaki v zvezi s sončnimi pegami vsakovrstne katastrofe. Posebej v letih 1936 in 1937 nam je po teh napovedih pričakovati strašnih viharjev, potresov, boleznih in drugih nadlog. Sedaj pa nam abbé Moreaux, ravnatelj zvezdarne v Bourgesu, za isti čas napoveduje celo izbruh nove svetovne vojne.

V dobah največjega števila sončnih peg, pravi Moreaux, pošilja namreč sonce na zemljo razne električne in magnetske valove, ki ljudi dražijo in jih delajo občutljive za najmanjše stvari. Zadostuje majhen dogodek, da vžge uničevalno vojno. Za dokaz navaja Moreaux evropsko zgodovino zadnjih 35 let. V dobah najmanjšega števila sončnih peg je zemlja mirno in razpoložena, bavi se z znanostjo, umetnostjo, s kulturnimi rečmi. To bi bila n. pr. leta okrog 1900, 1910, 1920. Čim pa se začne nova enajstletna perioda sončnih peg, že

doživljamo vojne, kakor rusko-japonsko in maroško vojno okrog l. 1920 in svetovno vojno. Baš sedaj smo spet ob začetku takšne nove pegaste dobe, ki bo svoj maksimum imela l. 1936 in 1937.

Žal, da je abbé Moreaux iz zgodovine zadnjih desetletij vzel samo tiste vojne in mirne čase, ki njegovo teorijo na videz potrjujejo. Če bi hotel upoštevati n. pr. tudi balkanske vojne, vojno v Tripolitani, neprestane oborožene spopade med različnimi državami po svetovni vojni in stotine revolucij ter državljanskih vojn vsepovsod, bi prišel nemara do drugih zaključkov. In potem: če dobe pegastih minimov obračajo ljudi pred vsem v kulturno delovanje, zakaj so se države v »pojavnici« dobi tako vneto samo oboroževale in zakaj so se nekateri, kakor Japonska, Kitajska, južnoameriške republike itd. same prepevale? Ali za te vplivi minimov in maksimumov ne obstoje?

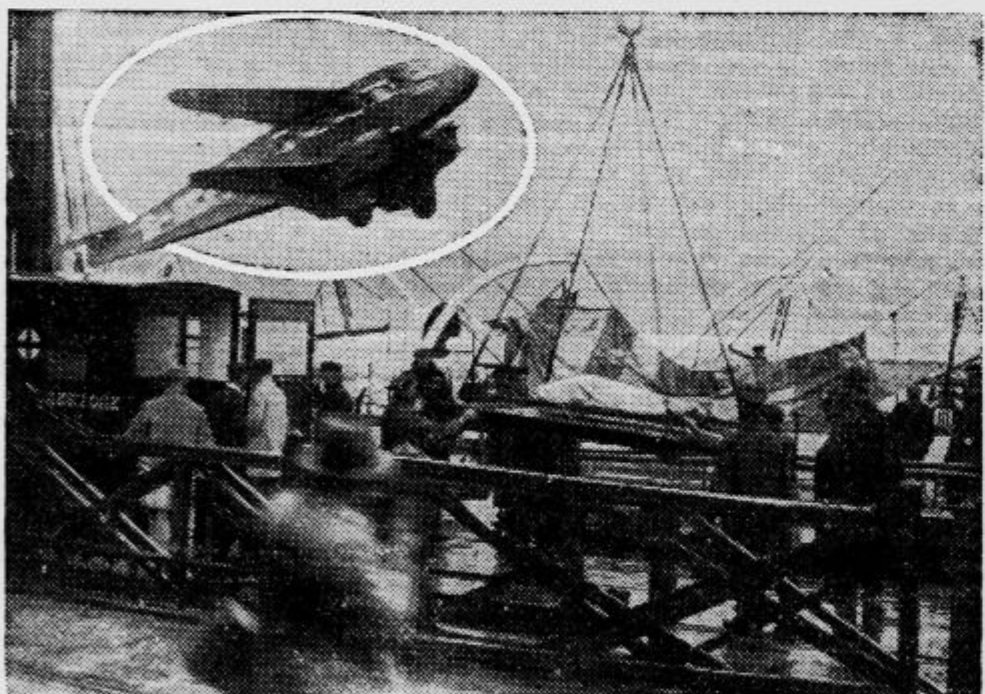
Poganstvo v Nemčiji

V Berlinu se je vršila konferenca voditeljev novega nemškega verskega gibanja, ki hoče v vero zanesti elemente starogermanskega poganstva. Glavni vodja tega gibanja, prof. Wilhelm Hauer iz Tübingena, je v svojem govoru med drugim zavrnil Kristusovo besedo: »Jaz sem pot, resnica in življenje. Nihče ne pride do Očeta razen skozi mene.«

Hauer pravi, da vera ni stvar volje ali samovolje, temveč stvar neke globoko v človeka zakoreninjene bitnosti, rasti. Človek, ki hoče hoditi pravilno, mora imeti vero, ki mu jo predpisuje njegova notranja usoda. Vsaka vera je tedaj prava, ki jo nosi človek s pripravljenostjo, ki ne zavira medsebojne borbe duhov, a pri tem turja enotnost. Hauer je nadalje zahteval, naj bi se »Edda« in prastare sage, ki vsebujejo neskončno množino najglobljih misli, postavile v službo verske vzgoje mladega nemškega človeka kot izročilo iz predkrščanske dobe. Pleme in vera se ne dasta ločiti, krščanstvo je bilo samo epizoda v nemški zgodovini in ta epizoda gre k svojemu koncu.

Naročite — čitajte
„LJUBLJANSKI ZVON“

Nesreča angleškega potniškega letala

Kakor smo že pisali, je odkrila neka francoska ladja v Rokavskem prelivu ostanke ponesrečenega angleškega potniškega letala, ki je treščilo v morje iz velike višine. Poleg osehja letala se je pri padcu na vodo ubilo tudi več potnikov

Rumeno-rdeča jesen

Preden leže narava k zimskemu počitku, se odene zadnjikrat v razkošno pisan plašč, v katerem žarijo s čudovito sočnostjo vse barve od zlato rumene preko rjave in purpurne do črne. Za to prekrasno barvno igranje jesenske narave tičijo zakonitosti, v katere je že globoko pogledalo oko znanosti. Ko se list z listom tiho ločuje od rastline, se v njem razodevajo vsa čuda jesenske spremembe. Na videz sedijo na jesenskih vejah rjavi, rdeči, zeleni in rumeni listi brez vsakega reda drug poleg drugega, toda pozorno oko bo odkrilo, da so zeleni listi ob vrhu veje, proti deblu pa sledijo najprej rumeno zeleni, potem rumeni in končno rjavi listi.

Kakor so raziskovalci odkrili določeno barvno zaporedje na celotnem drevesu, tako so ga odkrili tudi na posameznem listu. Skoraj nikoli ne postane list enakomerno svetlejši, temveč spreminja svojo barvo od vrha proti pedlju. Imamo sicer rastline, ki jim listi kažejo neredne pege po vsej površini, ki se širijo čedalje bolj, toda tih rastlin je bolj malo. V splošnem traja proces prebarvanja po več tednov, pri čemer ostajajo stanice ob vodnih žilah najdlje zelene.

Svetloba ozir. pomanjkanje svetlobe, je tista čaravna, ki ima v barvnem gospodarstvu jesenske narave odločilno vlogo.

46 ur z balonom v višini 3000 m

V Varšavo sta te dni prispeli moštv poljskih balonov »Warszawa« in »Kosciuszko«, ki sta bila pristala na ruskem ozemlju. Stotnik Hynek, ki je z balonom »Kosciuszko« pristal pri Voroncu ter si priskrbel kuplo iz nagrade Gordona Benneta, pripoveduje, da je njegov balon letel ves čas v višini 3000 m. Vožnja je trajala 46 ur. Tik za moštvi poljskih tekmovalnih balonov sta se pripeljali v Varšavo tudi posadki francoskih tekmovalnih balonov »Aigle« in »Lorraine«.

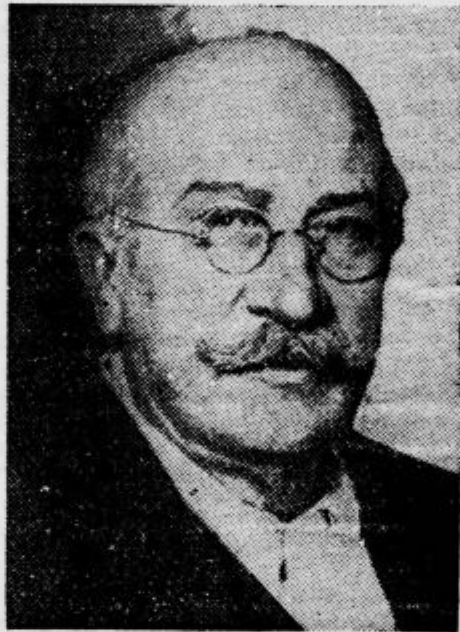
Tatvina važnih listin v Londonu

Nekemu angleškemu uradniku Mednarodnega urada za delo v Ženevi so bili te dni ukradeni važni dokumenti, ki se nanašajo na možnost bodoče vojne. Uradnik je opazil tatvino, ko je hotel stopiti na ladjo, da bi ga peljala čez Rokavski preliv. Tatvina je zbudila v angleških in švicarskih diplomatskih krogih veliko pozornost. Londonsko zunanje ministrstvo je odredilo, da se mora takoj mobilizirati ves detektivski kader Scotland Yarda, da se dokumenti vrnejo lastnikom.

Mumije na Grönlandu

Pred nekoliko dnevi smo poročali, da se je iz Grönlanda na Dansko vrnil arheolog dr. Matthiassen, ki je v deželi večnega ledovja iskal ostankov stare eskimske zgodovine. Najstarejše najdbe izvirajo iz 14. stoletja, ko so izumirale zadnje naselebine, ki so jih Vikingi osnovali na Grönlandu. Izumrle so gotovo tudi pod vplivom srditih bojev z Eskimi, ki so na zadnje premagali bele priseljenke. Ena najzanimivejših najdb je bila najdba štirih eskimskih mumij iz tistega časa v neki jami. Mumije so izvrstno ohranjene, obleka, lovsko in bojno orodje, ki je bilo okrog njih, kakor tudi drugi znaki pa kažejo, da je Eskim v srednjem veku živel prav tako kakor danes in da se njegova zgodovina od tedaj ni premenila nikamor naprej, razen toliko, v kolikor je vplivala nanjo moderna evropska civilizacija.

Španija ima novo vlado

Po več dni trajajoči krizi je v Španiji postavil novo vlado g. Lerroux

Lepota in davki

Prebivalci angleške vasi Misterton so po vsej prilici prepričani, da imajo mične ženske posebne talente za odjemanje denarja drugim ljudem, kajti službo pobiralca davkov in eksekutorja so poverili dražestni 21 letni Dori Mariji Brewittovi, ki se je doslej izkazala tudi kot motorna vozačica, vztrajna plavalca, igralka tenisa in pred vsem igralka težkih ženskih vlog domačega diletantskega odra. Odslej bo prihajala z rubežnim nalogom in pečatom v hiše davčnih zamudnikov in mistertonski občinski očetje so prepričani, da bo njena mladost in lepota uspelo vse prej pripraviti te zamudnike do plačila nego kakšnemu mrkoglednemu moškemu eksekutorju.

Zavarovalnica za „Morrocastlea“

Angleške zavarovalnice so plačale za škodo, ki jo je napravil ogenj na »Morrocastlea«, 280.000 funtov šterlingov. Denar je že na poti v New York.

Čudežna žaba

31 let v brezračnem prostoru brez hrane

Doslej smo imeli v zgodovini samo eno slavno žabo, to je tisto, ki je Galvani po trljajih njenih odrezanih krakov opazoval prve pojave »galvanske« elektrike. Ta žaba je postala slava po svoji smrti, žaba, ki utegne priti kot druga znamenitost v zgodovino svojega rodu, pa uživa svojo slavo zavoljo svojega življenja. Seveda ni to življenje kar si bodi.

V malem teksaškem mestu Eastlandu so začeli pred kratkim podirati staro mestno hišo, da zgradijo na njenem prostoru novo. Ko so dvignili temeljni kamen, so se delavci začudili. V kamnu je ležala namreč velika, hudo mršava in na videz mrtva žaba. Toda žaba ni bila mrtva, deset minut potem, ko so jo vrgli stran, je odprla oči, zakvakala in hotela pobegniti, kar so ji pa delavci preprečili. Njih presenečenje, da je živa še živa, je bilo tako veliko, da so jo poslali newyorškemu zoološkemu muzeju na pregled. In učenjaki so se tej najdbi nič manj ne čudijo nego preprosti delavci.

Kakor izvira iz eastlandskih magistratnih aktov, so temeljni kamen stare mestne hiše

Žalna koračnica ga je zbudila od smrti

Te dni so se pripravljali na pogreb nekega godbenika v Sunderlendu na Angliškem. Pokojnik je ležal na mrtvaškem odru v svojem stanovanju, v sosedni sobi pa so njegovi tovariši igrali žalno koračnico. Nenadoma se je začelo iz krste smrčanje. Godbeniki so takoj prekinili vajo za pogreb. Poslali so nekoga v sosedno sobo, in glej! Tam je ležal v krsti na trebuhu njihov tovariš, ki so ga imeli za mrtvega. Seveda so takoj poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz godbenika v bolnišnico, kjer so ga kmalu popolnoma obudili k življenju. Godbenik je bil samo na videz mrtev in ga je godba zbudila od dozdevne smrti.

Miss Evropa v Parizu

Miss Evropa 1934, gđc. Tolonen, je po srečni izvolitvi v Hastingsu odpotovala v Pariz, kjer jo je neki fotograf slikal pred modno izložbo

Pregreta jed ni zdrava

Ni vseeno, kako je jed skuhana

Neki profesor je bil, ki je prvi z eksperimentalnimi izsledki postavil to trditev. Začelo se je prav običajno: Pri svojem delu je često pozabil na kosilo in je skoraj dosledno prihajal dve, tri ure pozneje nego drugi lačni gostje v gostilno, kjer je bil aboniran. Pri tem je sčasoma opazil nekaj nepričakovanega. V redkih dneh, ko je prihajal ob pravi uri na kosilo, je bil od jedi dalj časa sit nego v dneh, ko jo je zamudil. Ne bi bil pravi učenjak, če bi ne začel takoj preiskovati o tem pojavu in mu iskati vzroka.

Domislil se je, da bi utegnilo biti vzrok to, da dobiva zaradi pozne ure jed, ki se je veliko dlje kuhala in grela, nego če bi prišel ob pravem času. Predolgo kuhanje njemu vrednosti prav tako škoduje, kakor če bi jo napravili iz nesvežih, preostanih živil.

Profesor je začel eksperimentirati. Nabavil si je nekoliko podgan in jih razdelil v več skupin. Eno je hranil s sirovimi, drugo z mehko kuhanimi, tretjo s trdo kuhanimi, četrto pa z jajci, ki jih je prekuhal do skrajnosti. V drugi seriji poskusnih živali je eno skupino hranil s sveže pripravljeno, drugo pa z dolgo pogrevano jedjo. Rezultat je bil takšen, kakršnega je pričakoval: živali, ki so dobivale sveže kuhano hrano, so dobro uspevale, čeprav so jedle zmerno; živali, ki so dobivale preveč pogreto jed, pa so postajale mršave, čeprav so neprestano žrle.

Profesor je na podlagi teh opazovanj objavil teorijo, da za dobro prehrano ne

zadostuje samo dovoljno število kalorij, zadostna količina beljakovin, maščob, ogljikovih hidratov, rudinskih soli in vitaminov, temveč da gre tudi za to, kako dolgo jedi kuhamo. Apetital je na gospodinje, naj upoštevajo njegove izsledke. Toda kakor pri mnogih resnicah, ki jih izrekajo učenjaki, tudi ta ni prodira v splošnost. Gospodinje so jedi pripravljale prav tako brezmiselno kakor prej. Morda pa se bodo poboljšale sedaj, ko je do podobnih rezultatov kakor naš profesor prišla neka njih dunajska tovarišica.

Ta je opazila, da kaže mast, ki jo je večkrat pogrela, čudne spremembe. Te se očitujejo že v načinu, kako se peni pri zavretju. Pripovedovala je o tem nekemu znanemu dunajskemu fiziologu in eksperimentatorju. Ta je takoj začel eksperimentirati z živalmi in pregreto mastjo. Kmalu je dožgal, da so se naredile v njih črevju neke strupene snovi, ki škodujejo jetrom. Prekuhana in pregreta mast je tedaj prav tako škodljiva kakor pri eksperimentih prvega profesorja predolgo ali ponovno kuhana beljakovina, ki so jo dobivale poskusne podgane v prvi vrsti. Ali se dajo ti izsledki brez nadaljnjega prenosa na človeka? Ni še eksperimentalno dognano, da mu takšna jed škoduje v enaki meri kakor podganam. A že stara praksa sledokusev, ki se v gostilni najprvo informirajo, da-li ni naročena jed že »od večerj«, to se pravi danes pogreta, nam kaže, da morajo biti rezultati isti.

Skrivnost treh spalnic

Triki ameriških tihotapecev

Miriam Schleiferjeva velja za enega najlepših angleških deklet. Njena slika je bila objavljena že često v ilustriranih listih. Ko se je seznanila z mistrom Bergerjem, sta jo njegova mirna eleganca in gentlemenški nastop takoj očarala, a ko je zaprosil za njeno roko, se niso branili ne ona ne njeni starši. Berger je sicer dejal, da trenutno nima mnogo denarja v gotovini, a ker je kupčeval baje s krznom in je prišlo do zaročnice v poletnem času, ko takšnih stvari nihče ne potrebuje, so mu verjeli, da ni brez imetja in Miriamini starši so dali sami dovolj denarja na razpolago, da si mlada zaročenca uredita svojo vilo. Berger se je ponudil, da bo sam nadziral gradnjo in sam opremil gnezdo bodoče sreče. Njegova zaročenka in njeni starši so radi pristali na to, da se vili ne bodo približali, dokler ne bo vse v redu. Vsi so se veselili prijetnega presenečenja.

Hišo so dogotovili in Berger je stanoval že nekaj časa v njej, ko se je moral vdati

prošnjam svoje izvoljenke, da jo povede po novem stanovanju. Pokazal ji je celo vrsto res lepo in okusno urejenih prostorov, samo v trojico spalnic ni smela, češ da tam še ni vse končano. Miriam pa je bila s tem zadovoljna.

Nekoliko dni pozneje se je zgledala pri njej policija in ji povedala, da je nje zaročenec zaprt. Miriam se je onesvestila, ko je slišala, da je vodil v vili skrito tovarno alkoholnih pijač. V tistih treh spalnicah, kamor ni smela vstopiti, je bila cela vrsta najmodernejših priprav za izdelovanje vseh spirituzov na svetu. Berger se je razkrinkal kot star znanec policije, v Kanadi je bil že večkrat kaznovan. Sedaj so ga obsodili na globo 1999 funtov šterlingov, ki so jih plačali Miriamini starši. Izgubil je pa vilo in zaročenko.

A NEKDOTA

Turek Nasredin je šel v kopel, kjer so ga sprejeli služabniki z močno zavijanimi nosovi. Dali so mu trdo brisačo in raztrgane hlače za kopanje ter se niso sploh zmenili zanj, dokler ni opravil. Nasredin se je okopal, vrnil brisačo in kopalne hlače, ke ter položil na mizo deset piastrov. Ko je prišel drugič v kopališče, so se mu vsi priklanjali do tal. Dali so mu voljno brisačo, pomagali so mu pri slačenju in oblačenju in na koncu so ga še masirali. Nasredin je mirno trpel vsiljivo vladnost in ko je odšel, je položil na mizo samo en piaster. Streljaj se je temu ledo čutil, a Nasredin mu je rekel: »Vidite, danes je vse v redu, kajti današnji kopel sem plačal že zadnjič.«

VSAK DAN ENA

»Usmilite se rovnega igralca na gosli in mu dajte dinar ali vsaj kronico.«
»Dragi človek, povedati moram, da nisem slišal prav nobenega glasu z gosli.«
»Nu, potem pa mi lahko daste neke prav zato, ker niste nič slišali.«

S P O R T

Turnirji juniorjev, rezerv in prvih moštev

Danes in jutri na igrišču ZSK Hermesa v okviru proslave 15 letnice

Kratka je prav za prav doba 15 let. Toda za sportni klub pomeni taka doba ogromno truda, žrtve in dela. In tako je sklenil ZSK Hermesa, da proslavi svojo 15-letnico sicer skromno, po domače, vendar z lepim sportnim programom.

Table-tenis turnir je odigral. Danes in jutri se vršijo nogometne tekme po naslednjem sporedu: danes ob 14. Hermes B : Sloja in Ilirija B : Voj. SK Triglav.

Jutri dopoldne ob 9. pričetek juniorske-

ga turnirja med paroma: Hermes : Ilirija, Primorje : Korotan, a popoldne ob 14. se prične glavne tekme med moštvi Ilirije, Reke, Hermesa in Slojana. Za zmagovalce so določeni lepi pokali.

Vse tekme bodo gotovo nudile zanimivo borbo in lep nogomet. Zato je pričakovati precejšnjega obiska, ki ga agili ZSK Hermesa prav gotovo za svoje sportno delovanje tudi zasluži.

Vse tekme ob vsakem vremenu.

Lahkoatletski dvomatch Zagreb : Ljubljana odpovedan

Prejeli smo:

Lahkoatletski dvomatch med reprezentancama Zagreba in Ljubljane, ki bi se moral vršiti danes in jutri na igrišču ASK Primorja, je komitet v Ljubljani odpovedal, ker ni mogel sprejeti novih pogojev, ki jih je njemu tri dni pred pričetkom tekmovalja stavila »Radna zajednica lakoatletskih klubov« v Zagrebu. Dvoboj je bil že 21. septembra polnomočno perfektuiran med zastopniki »Radne zajednice« in obeh ljubljanskih klubov in je dogovor vseboval kompletni program balkanskih iger (brez maratonskega teka in meta diska hel. stili), t. j. 20 tekmovalnih disciplin. Vršiti bi se bil moral dva dni itd. Dne 3. t. m. pa je bil poslan od strani »Zajednice« nov predlog, ki prehaja preko pogodbe z dne 21. sept. in ki vsebuje naslednje načelne izjembe: tekmovalje je enodnevno; program je reduciran od prvotnih 20 disciplin na 12 in so iz programa izpuščene v glavnem discipline, v katerih beleži Ljubljana nad Zagrebom veliko nadmočje, t. j. teki 200 m, 800 m, 10 km, troškoč, met kladiva, stafeta 4x400 m in balkanska stafeta. Poleg tega zahteva denarni predjug za potovanje v Ljubljano, ker sicer zagrebska reprezentanca ne more potovati.

Oba ljubljanska kluba sta tudi te pogoje brzojavno sprejela, akoravno sta se zavedala, da bo dvoboj izpadel v prid Zagrebu zaradi v njeno škodo močno reducirane programa, z druge strani pa v polni želji, da do tega tekmovalja vendarle enkrat pride. Zaprlosta sta istočasno JLAS v Zagrebu, da od njenega dobroimetja v višini 5060 Din, ki ga ima pri savezu kot ekvivalent za mnoge dvomatche, ki jih je savez aranžiral reprezentanci Zagreba na svoje stroške, izplača reprezentanci Zagreba za potovanje v Ljubljano akontacijo 3000 Din.

JLAS je odgovoril, da ne more ugoditi prošnji obeh ljubljanskih klubov v zadevi akontacije 3000 Din s tem, da bi Ljubljana imela še pravico do ostanka (Din 2056) za izvedbo drugega dvomatcha, od katerega bi ves event. prebitek šel v blagajno saveza. Komentiral je nadalje svoj sklep, da bo, v kolikor bi Ljubljana želela privediti ta dvoboj (Zagreb : Ljubljana 6.—7. t. m.), namesto svojčasno predvidenega internacionalnega dvoboja, in sicer kot ekvivalent za medmestna tekmovalja reprezentance Zagreba, delegat saveza izplača stroške Ljubljane za ta dvoboj (Zagreb : Ljubljana) do najvišjega zneska 5060 Din, da vsa ves izkupiček pripada savezu.

Ker je savez s svojim gornjim sklepom odklonil izplačilo akontacije reprezentanci Zagreba za dopotovanje v Ljubljano, ker Ljubljana ni mogla poslati »Zajednice« akontacije (sicer ni to v sportnih krogih bilo nikoli v navadi, zlasti ne za potovanja na tako malih razdaljah), in ker je »Zajednica« sporočila v svojem zadnjem dopisu, da ne more priti v Ljubljano, ako slednja ne pošlje akontacije za potovanje, je morala Ljubljana, težkega srca sicer, odpovedati dvoboj Zagreb : Ljubljana 6. in 7. oziroma po novem samo 7. oktobra.

Potrebnost je bilo pojasniti vse naj sportni javnosti celoten potek pogajanj, omeniti ovire, ki so se Ljubljani stavljale od raznih strani, da zamore presoditi, na katerih faktorjih leži krivda, da do dvoboja ni prišlo.

Poudarjamo, da je Ljubljana v svoji koncilijantnosti šla do skrajnih meja, ki bi jo bile v moralnem in materialnem oziru zelo oškodovale, da pa je zaradi renomeja svoje lahke atletike morala ugotoviti, da preko skrajnih meja ne sme iti.

Prvenstvo II. razreda

prinese v tretjem kolu važna srečanja, in sicer Slavija : Svoboda, Mars : Korotan in Grafika : Mladika.

Jadran : Reka

Obe enajstorici prihajata v poštev za prvo mesto v tabeli in bosta gotovo napeli vse moči, da si priborita dragoceni točki. Jadran je pod vestnim treningom g. Ermana toliko napredoval, da bo brez težave izenačil plus, katerega ima Reka, ker igra na domačem igrišču. Moštvo ima nekaj odličnih moči. Brez dvoma bo kompletno moštvo vložilo v to srečanje vse svoje moči, da doseže zmago.

Reka je med tem že prebolela krizo, ki je nastala zaradi suspenza najboljših igralcev. Odločena je, da z novimi močmi pokaze, da je kos vsakemu nasprotniku.

Tekma se vrši ob 10. na igrišču Reke ob vsakem vremenu.

Mladika : Grafika

Na igrišču Mladike na Kodeljevem se vrši v nedeljo dopoldne zanimiv prvenstveni boj med Grafiki in Mladiko. Grafika je trenutno prva na prvenstveni tabeli in bo nastopila kompletna, da si utrdi pozicijo. Mladika je pa mlad, vendar borben klub, kateri zna marsikateremu pripraviti presenečenje, zato se obeta napeta borba. Vstopnina bo minimalna.

Mars : Korotan

Jutri ob 15. odigrata gornja kluba prvenstveno tekmo. Oba kluba sta med našimi najmlajšimi in igrata zelo lep nogomet. Korotan ima že 4 točke in bo zato skušal v nedeljo dobiti še dve točki in si utrditi svoj položaj v prvenstveni tabeli. Ravno tako bo Mars zaigral za točke. Z nedeljsko zmago nad Slovanom je pokazal, da se nikakor ne sme podcenjevati. Tekma obeta biti zato precej ostra.

Vse kaže da bo sportno občinstvo, zlasti tisto, ki je preteklo nedeljo opazovalo stmenjeno igranje Marsovcov, pohitelo na tekmo in pokazalo s tem, da zna ceniti na predek mladih klubov. Vstopnina nizka!

Slavija : Svoboda

Nastopili bosta tudi Slavija in Svoboda, in sicer ob 10. na igrišču Jadrana v Hribarjevem gaju. Ta tekma bo zelo važna, ker sta moštvi precej izenačeni. Večjo možnost ima do zmage Svoboda, katere enajstorica je v zadnjih nastopih pokazala velik napredek. Moštvo Slavije pa je vse leto pridno treniralo in je z dobro enajstorico vstopilo v prvenstvo. Ker bosta kluba hotela pokazati vse svoje znanje, bo tekma gotovo zanimiva in napeta.

Vstopnina je nizka.

Službeno iz LNP. Objavlja se spored poudarjenega prvega razreda za 19. oktobra t. l.: Rapid : Ilirija, Celje : Zeleničar, Čakovci : SK : Maribor; ljubljanskega drugega razreda: Mars : Reka, Slovan : Korotan, Slavija : Grafika, Jadran : Sloja, Mladika : Svoboda; v kolikor se kluba sporazumeta, se določi za 7. oktobra Gorenjec : Sora na Jesenicah (službojuči odbojnik Cinkovci). — Iz predsedstva LNP. Glede na sklep u. o. 28. septembra in na podlagi poročil delegatov u. o. in sodniške sekcije se verificirata igrišči JAS drama in Mladika, obe v Ljubljani, za vse tekme.

Sodniški zbor JLAS. (Službeno.) Lahkoatletski dvomatch Zagreb : Ljubljana danes in jutri odpade. To v opozorilo vsem gg. saveznim sodnikom, ki so bili določeni v jurijo za to tekmovalje.

Posebni vlak v Zagreb. Prijave se sprejemajo še danes do 17. pri Putniku. Odhod vlaka iz Ljubljane v nedeljo ob 7. odhod iz Zagreba zvečer ob 20.30.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 19. strogo obvezen sestanek v klubskem tajništvu. Priidejo naj: Logar, Hasi, Bertonec, Zemljak, Slamič, Boncelj, Slamberger, Janežič, Pupo, Jež, Calari, Petelin, Pepček, Zemljčič. V nedeljo ob 8.15 morajo biti v naši garderobi zaradi nastopa na proslavi Hermesa tle junorji: Pogacnik, Podgornik, Jerman, Puterle, Kovacik, Vahen II, Mirtič, Zigon, Jančigar, Zornado, Čebolin, Gomizelj, Korosec. Ob 10. naj bodo v naši garderobi: Starec, Pavlica, Sinkovic, Ivanović, Bizjak, Petrič, Zavrli, Kukanja, Svetič, Tavčar, Makovec, Race, Calari, Sovine. Igramo proti Slovanu na Stadionu ob priliki sodniških taptov.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes naj pridejo ob 17.30 v garderobo na starem igrišču tele članice: Ivica, Omanović, Darinka, Joža, Milica, Elza, Nada, Zajčeva, Angelca, Pribošek, Silva, Vlasta, Pavla, Stefi, Lidija in Kalinova. Važno za jutrišnji nastop izven Ljubljane. Ronkova naj bo navzoča zaradi razdelitve opreme. Prihodnji trening je v ponedeljek ob 16.30.

Vsem lahko atletom SK Ilirije in ASK Primorja. Sporočamo vsem lahkoatletom SK Ilirije in ASK Primorja, ki so bili določeni v reprezentanco Ljubljane za dvomatch Zagreb : Ljubljana v Ljubljani 6. in 7. t. m., da je tekmovalje odpovedano. Naprošamo ob tej priliki vse lahkoatlete obeh klubov, da izvršijo redne treninge naprej, ker se vodijo pogajanja za medmestni dvomatch Gradec : Ljubljana v Ljubljani 13. in 14. t. m.

TSK Slovan. V nedeljo ob 9.30 morajo biti na igrišču Ilirije (Stadion) Pešl, Dečman, Kobal I., Smrekar, Uhan, Batič, Jeranič, Vodišek, Por, Perc, Martinčič, Kobal II., Jokšič, Šavs in Roth. Ob 13. naj se javijo na igrišču Hermesa: Bunc, Marchiotti I., Grm, Ključec, Sinkule, Jovanović, Thuma, Janković, Gerjol, Rozman II., Stojanovič in Zelčev. Opremo za obe tekmi preskrbi na igrišču gospodar. Stranski sodnik na Iliriji: Brčić, na Hermesu: Snček I.

ZSK Hermesa (motosekcija). Naš član Ludvik Starič je prejel te dni zanj kakor tudi za ves jugoslovanski motosport zelo laskavo vabilo iz Južne Amerike, da se preko zime udeležil raznih dirk v Argentini, Braziliji, Uruguayu itd. To povabilo je znak, da so za uspehe našega najboljšega motodirkača zvedeli tudi daleč preko meje naše domovine.

SK Mars. Jutri ob 14. na igrišču Slojana v Zelini jami: Zavrl, Dolinar, Klingenstein, Ivo, Azo, Trček, Lili, Vinko, Strnad, Janež, Danč. Blagajna: Pogačar Igo. Reditelji: Stražičar, Herman, Kocjan, Krašovec.

SK Reka. V nedeljo ob 9. morajo biti v garderobi: Klemenc, Debevc, Spreitzer, Prijatelj, Furlan, Smolnikar, Čuh, Urbančič, Battelino, Tomažič, Zorc, Ožba. Igra se prvenstvena tekma z Jadranom.

SK Svoboda, Ljubljana. Za nedeljsko prvenstveno tekmo s Slavijo naj se javijo jutri ob 9. na igrišču Jadrana v Koleciji: Marc, Habicht I., Kamnikar, Habicht II., Zemljak, Pövh, Babnik, Jančigar, Vinšek, Jakše, Samar, Petrič, Škrjanc in Šušteršič. Stranski sodnik Drapek, reditelji: Turšič Struna, Korosec. Istotam naj se javi rezervo moštvo zaradi popoldanske tekme.

SK Slavija. Jutri ob 9. morajo biti na igrišču SK Jadrana: Škrli, Kržan, Aljančič, Felber, Orehek, Fajon, Gusto, Vincenc, Anke, Franci, Pogačar, Ošabnik, rezervna Gestrin. Reditelji: Ugrin, Bevc, Japel, Kržan, Baumgartner, Felštaj, stranski sodnik Pečan. Igra se prvenstvena tekma s Svobodo. Opremo preskrbi gospodar. Reditelji naj se zglase pol ure pred tekmo v garderobi.

TKD Atena. Danes in jutri ni nobenih treningov. Vse članice hazene in lahke atletike se pozivajo, da se v soboto ob 14 in v nedeljo ob 8. zglase pri načelnikah sekcij v damskem salonu kavarne Emona v I. nadstropju.

Smučarski klub Ljubljana. Kondicijski trening za tekmovalce kluba vsak torek in petek od 18.30 do 20., za članice in člane vsak ponedeljek v ob istem času v telovadnici humanistične gimnazije (vhod iz Gajeve). Trening je za klubove tekmovalce

obvezen, članstvo pa prispeva po 10 Din mesečno.

Jutrišnji nogomet v Celju. V nedeljo ob 15.30 se bo pričela na celjski Glaziji zanimiva poudarjena prvenstvena tekma med SK Celjem in SK Svobodo iz Maribora. Sodil bo ss. g. Ochs. Predtekma rezerv SK Celja in SK Svobode odpade. Ob 14. se bo pričela na sportnem igrišču pri »Skalni kleti« drugorazredna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Olimpij. Sodil bo ss. g. Reimprecht.

Imenovanja v vojni mornarici

Imenovani in premešeni so med drugimi naslednji častniki: za komandanta vojnega okrožja v Kosovski Mitrovici pehotni polkovnik Simek Alfred, za komandanta I. torpedne divizije in torpiljarke »T 7« kapetan fregate Andoljški Vladimir, za vršilca dolžnosti poveljnika broda »Labud« kapetan korvete Debevc Anton, za vršilca dolžnosti komandanta broda »Jastrebo« kapetan korvete Gatin Anton, za komandanta torpiljarke »T 1« kapetan korvete Ahlin Josip, za komandanta torpiljarke »T 5« kapetan korvete Helenbah Zdenko, za komandanta broda »Spasilac« kapetan fregate Levec Ivan, za upravnika hidrografske urada mornarice kapetan bojnega broda Kubin Rihand, za pomočnika komandanta pomorske vojne akademije in komandanta broda »Orao« kapetan fregate Bačić Viljem, za komandanta broda »Neretva« kapetan fregate Vilfan Ciril, za pomočnika upravnika stalne mornariške bolnišnice intendantki major Deranić Franc, v inženjersko tehnični oddelku mornariške poveljstva poročnik bojnega broda II. razreda Podlesnik Vladimir in poročnik fregate Pajtič Milivoj, za vršilca dolžnosti komandiraja mornariškega odreda v Zemunu poročnik bojnega broda II. razreda Javoršek Ante, v delegaciji pri direk-

ciji pomorskega prometa poročnik fregate Misjak Franc, v štab poveljstva eskadre kapetan korvete Menig Josip in intendantski kapetan I. razreda Fink Radivoj, v službovanje na brodu »Dalmacija« poročnik fregate Kirhmayjer Slavko, Beran Igor, Breje Božidar in Srajer Borivoj, v službovanje na brodu »Zmaj« poročnik bojnega broda II. razreda Ribar Dragotin, na brodu »Galeb« poročnik korvete Lah Ladislav, na brodu »Dalmacija« poročnik korvete Groselj Vincenc, na brodu »Kobac« poročnik fregate Lubec Oton, poročnik korvete Ribar Rudolf in strojni poročnik Macele Ivan, na brodu »Jastrebo« poročnik fregate Seršen Srečko, na brodu »Krištofor« poročnik korvete Petrič Vinko in Planinšek Pavel, na brodu »Orao« poročnik bojnega broda II. razreda Blažič Ernest, na torpiljarko »T 1« poročnik korvete Saje Radoslav, na torpiljarko »T 5« strojni podporočnik Brešković Jakob, na torpiljarko »T 6« poročnik korvete Gangl Danijel, na torpiljarko »T 7« poročnik korvete Plantan Alojz in Kobol Viktor, za vršilca dolžnosti komandanta skupine bojnih čolnov in za vršilca dolžnosti komandanta čolna »Uskok« poročnik bojnega broda II. razreda Cvirić Stanislav, za vršilca dolžnosti poveljnika čolna »Četnika« poročnik bojnega broda II. razreda Vrtančič Joža, na brodu »Vila« strojni podporočnik Veleir Ivan, za vršilca dolžnosti broda »Jaki« poročnik bojnega broda I. razreda Slavik Boris, na brodu »Hvar« poročnik korvete Kovacik Bernard in Pretner Josip, za prvega častnika broda »Dubrovnik« kapetan korvete Kliner Henrik, na brodu »Dubrovnik« strojni poročnik Dominec Marjan, za poveljnika minenosca »Meljine« poročnik bojnega broda II. razreda Hofbauer Albin, za vršilca dolžnosti poveljnika minenosca »Mljet« poročnik fregate Jukas Anton, za komandanta minenosca poročnik bojnega broda II. razreda Flego Franjo, v službovanje na monitorju »Drava« poročnik fregate Zmrzlekar Franc, za vršilca dolžnosti komandanta mornarske obrede na Skadarskem jezeru poročnik bojnega broda II. razreda Renčelj Kazimir, v službo istega odreda poročnik fregate Voglar Branko, na službo v pomorsko vojno akademijo inž. kapetan II. razreda Kandare Boris, za

vršilca dolžnosti komandiraja šolskega odreda poročnik fregate Osterc Ivan, v vojno-pomorski oddelku arzenala kapetan korvete Kregar Janko, v tehnični zavod arzenala inž. kapetan II. razreda Pulko Milan v okrožni zavod poveljstva pomorskega arzenala poročnik korvete Vinkler Rudolf in Horvat Ivan ter nižji tehnični uradnik IV. razreda Cvar Andrej, v pomorsko obalno poveljstvo poročnik bojnega broda II. razreda Potočnik Franc, strokovni kapetan II. razreda Sparovec Anton, v službo strojne šole mornarice strojna kapetana I. stopnje Vrišar Ludvik in Bajer Franjo, strojni poročnik Matek Maks in strojni podporočnik Valentinčič Ludvik, v mornariško izvidniško poveljstvo poročnik fregate Pogačar Rudolf in strokovni kapetan II. razreda Makar Matko, v štab poveljstva pomorskega zrakoplovstva kapetan korvete Lenarčič Anton, v štab poveljstva zrakoplovne šole poročnik bojnega broda II. razreda Kandare Vladislav, v II. hidroplansko komando pa uradnik VIII. položajne skupine Vrbinšak Dragotin, za vršilca dolžnosti adjutanta III. hidroplanske komandane poročnik fregate Zupan Pavel, za hidroizvidnika 20. hidroeskrede poročnik fregate Kopriva Ernst, za komandiraja 21. hidroeskrede poročnik bojnega broda I. razreda Piki Slavoljub, na brodu »Dragor« pa poročnik korvete Luger Milan.

Akademski in nacionalni javnosti

Na ustanovni skupščini Jugoslovanskega nacionalističnega akademskoga kluba »Edinstvo« v Ljubljani, ki se je vršila dne 19. novembra 1933., so bile podane smernice našega dela in glavne točke našega programa, ki jih stavljamo akademski in nacionalni javnosti v razmišljanje.

Kot akademska matica jugoslovanskih nacionalistov na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani želimo zbrati v naši sredi vse zavedne in iskrene jugoslovanske akademike, da bi mogli razvijati medsebojno spoznavanje in sodelovanje vseh jugoslovanskih akademikov, kako bi s svojim skupnim in edinstvenim delom dvignili splošni akademski ugled, v svrhu čim lažje dosege svojih skupnih ciljev v nacionalnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem pogledu. Delovati hočemo za narodno poudarjeno, za moralni, prosvetni, zdravstveni, gospodarski, socialni in splošni kulturni preporod jugoslovanskega naroda v smislu intencij velike jugoslovanske misli.

Jugoslovanski nacionalistični akademski klub »Edinstvo« v Ljubljani je kulturno in nacionalno akademsko društvo na Aleksandrovi univerzi v Ljubljani, ki ima kot predstavnik jugoslovanske nacionalistične akademike mladine namen gojiti jugoslovensko misel v duhu narodnega in državnega edinstva ter teži za ustvaritvijo integralne Velike Jugoslavije od Jadranskega in Črnega morja, ki bo v svojih mejah obsegala vse Jugoslovane na vsem njihovem narodnostnem področju. Kot neodvisna akademska organizacija jugoslovanskih nacionalistov stojimo nad vsemi strankarskimi in drugimi razdrapanimi razmerami neomajno na braniku jugoslovanske nacije in hočemo zbrati kader borbenih Jugoslovenov za ustvaritev idealov jugoslovanskega naroda, ki se ne bodo strahili žrtve za dosego teh vzvišenih idealov.

Pričakujemo od akademskih in upravnih oblasti, da se nam dopusti svobodno delovanje na akademskih tleh, v kolikor ne bo ta svoboda zlorabljena na škodo narodnega in državnega edinstva. Zahtevamo, da se zabrani vsako delovanje reakcionarnih in razdrinjenih grup ter akademskih društev, ki ne priznavajo narodnega in državnega edinstva.

Zahtevamo, da se siromasnim in marljivim akademikom omogoči študij s tem, da se jih oprosti plačevanja šolnin in taks. Zahtevamo graditev akademskih domov in menz, da se bo tako preskrbljena mladina lahko bolj posvetila učenju in po dovršenih študijah mogla kot mlada narodna inteligenca zavzeti položaj v življenju ter pokazati svoje sposobnosti v vodstvu bodočega Jugoslavije.

Zahtevamo neokrnjenost Aleksandrove univerze v Ljubljani in njeno izpolnitev, kar je neobhodno potrebno za uspešen razvoj slovenskega dela jugoslovanskega naroda kakor tudi za napredek vse Jugoslavije.

Ker smatramo narodno in državno edinstvo Jugoslovenov za edino državotvorno silo in temelj našega delovanja, bomo vedno nastopili proti vsem separatističnim in defetističnim strujam, bodisi srbskim, hrvaškim ali slovenskim.

Izrekamo se za popolno versko strpnost iz razlogov, ker je v naši državi razširjen več ver in ker smatramo vero za najintimnejše čustvovanje vsakega posameznika. Smo proti vsakemu klerikalizmu in se bomo borili proti vsem, ki bodo na verski podlagi skušali širiti neslogo v narodu.

Odklanjamo komunistične in internacionalne ideje, ker so škodljive našemu narodnemu življenju. Hočemo Jugoslavijo, edinstveno, v kateri se bodo vsi stanovni harmonično razvijali in korist skupnosti. Istočasno odločno odklanjamo vekaštvo, ki je v rokah anacionalnih in internacionalnih vekaštvo kapitalistov ter mu napovedujemo brezobzirno borbo.

To je naš program, naša smer in naš cilj. Pozivamo vse tovariše, ki so z nami istih misli, da pristopijo v našo sredo, da bomo mogli v složenem delu doseči svoj vzvišeni smoter — Veliko Jugoslavijo ter tako ponesli čist prapor jugoslovanskega nacionalizma do končne zmage.

Jugoslovanski nacionalistični akademski klub »Edinstvo« Ljubljana — Aleksandrova univerza.

PRI HRIPI, INFLUENCI, PREHLADU

priporočajo navadno tudi masazo, — za masazo je dobra »Alga«. Pri hripi, influenci, prehladu, namočite rutico z »Algo« in nalahno masirajte bolniku prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaza z »Algo« ublažuje bolečine, krepi in osvežuje bolnika. Po masazi pride mirno in zdravo spanje.

»ALGA« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah, steklenica Din 14.—

Reg. S. br. 18117-32.

Iz življenja na deželi

Iz Kamnika

ka— Oseba vest. Dosedajni upravitelj meščanske korporacije g. inž. Viktor Rebol je odšel na novo službeno mesto k državi šumski upravi v Banja Luki. V Kamniku je bival 5 let in je vodil korporacijsko lesno industrijo v najtežjih časih gospodarske depresije. Bil je zelo priljubljen kot dober družabnik, zlasti pa v lovskih in sportnih krogih. Na novem službenem mestu mu želimo mnogo sreče!

ka— Kino Kamnik predvaja danes in v ponedeljek kasno filmsko opereto »Havajska roža«. V glavni vlogi Marta Eggorth in Svetislav Petrovič. Nedeljske predstave odpadejo zaradi trgatve grozdja, ki jo priredi v kinodvorani gasilno društvo.

Z Jesenic

g— Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo 6. in 7. t. m. ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) zvočni velefilm »Havajska roža« z Martho Eggorth in Svetislavom Petrovičem v gl. vlogah. Dodatki običajni. Sledi: »Simfonija ljubene« z R. Tauberjem.

Iz Hrastnika

h— Kino Sokol predvaja v soboto in nedeljo, vsakokrat samo ob 20.15 uri, film »Moderni Robinzon« in tednik.

Iz Trbovelj

t— Javen shod prireditelja Narodnega zveza v Trbovljah v nedeljo 7. t. m. ob pol 10. na telovadnici Sokolskega doma. Poročali bodo člani akcijskega odbora o medznem gibanju rudarjev in o osnutku zakona o minimalnih mezdah. Vabljeni je vse delavstvo in vsa nacionalna javnost, da se udeležijo tega javnega shoda v kar največjem številu in s tem dokaže, da se živo zanima za življenjsko vprašanje našega rudarja. V nedeljo dopoldne vsi na shod!

— Nesreča. Ze velikokrat smo na tem mestu opozarjali na nevarnost, kateri je izpostavljen občinstvo zaradi nagle vožnje vseh mogočih vozil od konjskih vpreg do avtomobilov. Vsi naši opomini so bili zaman. V sredo zvečer okrog 19. je pri vožnji v diru enovprežni voz in na najnevarnejšem mestu ob mesnici g. Poljske, kjer zavije cesta na tržni prostor, povzročil čevlarskega vajenca Skrinjarja. Prišel je pod konja in dobil poškodbe na glavi in rokah. Odpravili so ga v rudniško ambulanco. Za take primere bi bilo strogo kaznovanje vozačev zelo primerno.

Iz Ljutomer

lj— Premestitev. Učiteljica meščanske šole gđ. Vida Pogačnikova je premeščena na meščansko šolo v Novem mestu. Udeleževala se je pri Sokolu in Kolu jugoslovanskih sester. Šola potrebuje sedaj še eno učno moč.

lj— Železniško upravo prosimo, da bi še pred deževjem pospala pešpot proti kolo-dvoru, ki kaže že precejšnje jame, s predcem, da ne bodo potniški, posebno šolska deca, morali brodit po mlekah.

lj— »Poljska kri«. Dramatski odsek Sokola je uprizoril to priljubljeno opereto preteklo soboto in nedeljo ob lepi udeležbi občinstva. Vse vloge so bile v dobrih rokah, gledalci niso štedili za odobravanje. Ugajale so osobito pesne točke ter skokoviti početni prizor 3. dejanja. Glavne vloge so kreirali: s. Baukartova (Helena), gđ. Huberjeva (Vanda), s. Mlavčeva (Jadriga), br. Dobršek (Bolo), br. Vilar (Popel) in br. Urbšč (Zaremba). Režijo je imel br. Dobršek, godbeni del je izdelal pomožni orkester glasbenega društva pod vodstvom br. Zacherla in Iva Seršena. Plesne pa je nastudiral g. Simončič iz Maribora. Dramatski odsek se nadeja ob ponovitvi igre dne 6. in 7. obilnega poseta od blizu in daleč.

Iz Ptuj

j— Kino predvaja v soboto ob 20. uri in nedeljo ob pol 19. in pol 21. uri film o polarni ekspediciji na Grönland »SOS ledena gora«. Dodatek Foxov tednik. Občinstvo naj prihaša k predstavam redno, ker zamudniki motijo zelo predstave.

j— Požar. Nedavno noč je nastal ogenj na gospodarskem poslopju posestnika Turka Antona v Zlatotliči. Poleg poslopja je zgorelo dosti slame in sena. Kritičnega večera so pri posestniku ličkali koruzo ter se nekaj pred polnočjo razšli. Gospodinja je slišala, preden se je odpravila spat, ropot na pam. Najbrž je tam kdo hotel spati in si je posvetil ali pa kadil.

*

BLED. Zvočni kino Bled predvaja danes in jutri v nedeljo prvorazredni velenofilm »Eno noč v Benetkah«, v glavni vlogi slavni tenor Tino Pattiera. Predgraja novi Paramountov tednik in kulturne film.

BOROVNICA. Jesenski dnevi izvajajo tudi v naš kraj ob nedeljah čim dalje več izletnikov, da se ob zatonu izletne sezone navzvenje še zadnjega jesenskega sonca in miru. Oko se sloveku zares spočije ob pogledu na krasne barve, ki se ponajajo v vseh mogočih niansah na rumenem letju okrožujočih gozdov, zlasti pa še v zna- in idilični soteski Pekel, kjer se baš na jesen pokaže pet slapov Borovnišče v vsej svoji lepoti. — Domačini sami se zavedajo čarov svoje vasi in okolice; tako se skorolehno nedeljo zbirajo v okoliših raznih društev na piknikih s pečenjem janjca ali prašička na ražnju. Razumljivo, da ne manjka ob takih prilikah dobre kapljice in harmonike, ki dvigne razpoloženje. — Tako priredi to nedeljo borovniški Sokol svojo vsakoletno rajanje pod brajdo, to pot sicer v obširnih prostorih Sokolskega doma, kajti večeri postajajo že hladni. Zunanje izletnike opozarjamo na to intimo prireditve in jih vljudo vabimo, da se je udeležijo, saj je pričetek že ob 19. uri in imajo gostje še vedno dovolj časa do odhoda zadnjega vlaka, ki odhaja proti Ljubljani po 22. uri. Grozdje bo viselo z brajde in pod njo bo ples. Brhke vinčarke pa seveda niso pozabile na pošten prigrizek in vse drugo, kar spada zraven. Zato: pridite ne bo vam žal!

RIBNICA. Sokols

